

MAGYAR LAPOK

+ 3 Lei

taxa postală plătită în num-
aprobării Dir. Gen. PTT No

Nagys. Ramaszetter Róbert ur.
Nizsár 1-2. BU

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 229 (1375) szám * Péntek, 1936 október 9

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A parlament új ülészakának megnyitását egy hónappal elhalasztották

Antonescu külügyminiszter Genfben a nemzetközi forgalomfelszabadításról nyilatkozott. — Pop Valér kereskedelmi miniszter munkába kezdett a kiviteli kereskedők érdekében

Bucuresti. Saját tud. A Monitorul Oficial tegnapi számában királyi elhatározás jelent meg, amely a parlament rendes ülészakának megnyitását október 15-ről november 15-re halasztja.

Genfből jelentik: Antonescu román külügyminiszter kedden hosszabb beszédet mondott a Népszövetség közgazdasági bizottságában. A beszéd a francia frank értékeszállításával kapcsolatos kezdeményezésre vonatkozott, mellyel Anglia, Amerika és Franciaország felhívta a világ összes államait, hogy a kontingentálási rendszer és a valutaforgalmi korlátozás fokozatos megszüntetését vigyék végbe.

Antonescu beszédében utalt a nemzetközi politika gondot okozó állapotára, mely nyugtalanságot idézett elő a népek között. Ennek a nyugtalanságnak eloszlatására közgazdasági oldalon is tevékenységet kell kifejteni, mert erről az oldalról is sok jelenség van, mely szaporítja a nyugtalanság előidéző okait. A nemzetközi kereskedelemre szabott korlátozások mind ilyenek s éppen úgy ilyen a vámakadályok fokozása, továbbá az autarchia és a népek elszigetelődésre törekvése.

— Ilyen körülmények között kötelességemnek hiszem annak a kijelentését — mondotta Antonescu. — hogy készek vagyunk minden együttműködésre, ami a három hatalom felhívása szerinti célok megvalósítására, illetve az erre szolgáló intézkedések ki-tervezésére szükséges.

A külügyminiszter aztán azt emelte ki, hogy végső cél a szabad kereskedelem és a tőkék szabad forgalma. Ennek elérését nem lehet minden országtól ugyanazon időpontra várni. Minden országnak más-más a külkereskedelmi mérlege, ehhez képest másképpen kell rendezkednie, hogy a szabad forgalom felé a maga kára nélkül haladjon. Fontos különbség az is, hogy öt államban összpontosult a világ aranykészletének nyolcvan százaléka s a többi összes államban csak a világ aranykészletének egyötöde van. Ez a körülmény az élet-szükségleti cikkek árára különbözően hat ki s így a kontingentálások megszüntetése egyenesen attól függ, hogy a belső piacok bő ellátása biztosítva legyen, vagyis áremelkedések elő ne álljanak.

A nyugati pénzürtékeszállítás: vis maior A gabonakivivők szövetsége az új pénzállapon megtagadja a kiviteleket

Bucuresti. Saját tud. Pop Valér ipar- és kereskedelmi miniszter kikérte a bucaresti kereskedelmi kamara véleményét a pénzürtékeszállítások előtti kötések végrehajtása tárgyában. Az iparkamara tanácsa tegnap összeült s oly értelemben adott véleményt, hogy a pénzürtékeszállításokat vis maiornak kell tekinteni, ami feljogosít a szerződések hatálytalanítására. Az exportőrök mára várják a pénzürtékeszállító országokba irányuló exportnak a kormány által való befűltését.

A gabonaexportőrök szövetsége tegnap este ülést tartott és vizsgálat tárgyává tette a devalorizáló országok árutőzsdéitől és behozatali szövetségeitől a román exportőrök távirati kérésére érkezett válaszokat, amelyek elutasítják a méltányos likvidálásra irányuló indítványokat.

A román gabonakivivők szövetsége elhatározta, hogy táviratot küld a fenti helyekre, a következő tartalommal:

Mínt hogy önök vonakodnak a régi szerződéseknek a devalorizálás előtti árfolyam szerinti kiegyenlítésére, szövetségünk elhatározta, hogy megtiltja ezeknek a szerződéseknek a végrehajtását, mert a pénzürtékeszállításokkal a román exportőrök számára olyan helyzet te-

remődik, amely tönkretenné őket, a külföldi vásárlók számára pedig jogtalan gazdagodás forrása lenne.

A tőzsdén lázasan vásárolják az értékpapírokat és részvényeket

Bucuresti. Saját tud. A bucaresti tőzsdén az értékpapírok és részvények ára folyton rő, annak jeléül, hogy mindenki szabadulni igyekszik készpénzétől. A lapok, különösen a kormánylap, hiába biztosítják a közvéleményt a lei értékállandóságáról, a pénzünk iránti bizalmatlanság nőttön-nő.

Párizsba visszatér az arany, Londonban viharos áremelkedések

Párizsból jelentik: A francia bank aranykészlete a pénzügyi törvény elfogadása óta több, mint 2 milliárd frank értékű arannyal gyarapodott.

Londonból jelentik: A tőzsdén veteli megrendelések lavinája árasztotta el, ami az 1929. évi viharos áremelkedésre emlékeztető hangulatot idézett elő. A hét vezető iparvállalat részvényeinek tőzsdéi értéke 25 millió fonttal emelkedett. City-körökben az áremelkedést a nemzetközi kereskedelem fellendülésébe vetett reménynek tulajdonítják.

A Népszövetség és a vallás-szabadság

Irta: Balogh Artur
nyug. egyetemi tanár, szenátor

Genf, 1936. október

Tizenhetedszer ült össze a Nemzetek Szövetségének közgyűlése, hogy foglalkozzék mindazokkal a kérdésekkel, amelyek a világ békéjét érdeklik. Ennek a munkának értékéről már a tizenhét év tapasztalatai alapján megformálhattuk véleményünket. A genfi apparátus legtöbb kérdésben nem váltotta be a hozzá fűzött várakozásokat. Sőt ellenkezőleg, majdnem teljesen csődöt mondott. Hogy a háborúnak sem elejét venni nem tudja, sem a már kitört ellenségeskedéseket nem képes megfékezni, ismételtlen bebizonyult. Ha kisebb jelentőségű dolgokban eredményeket tud felmutatni, ez valóban nem menti a nagy kérdésekben mutatkozó tenni nem tudásit, vagy nem akaratát. A genfi intézményt valóban nem azért alkották, hogy az országutakon való közlekedést egységesítse az államok között.

Wilson elgondolásait az 1918—19-ik évi európai politika irányítói ugyan alaposan kiforgatták a maguk valóságából. De még ők is olyan szövetségnek szánták, legalább nyílt bevallásuk szerint, a genfi intézményt, amely a nemzetközi szellemnek, kicsinyek és nagyok számára egyaránt az igazságosságnak és ezek visszahatásaként az államok belső életére, abban is egy általános, minden hozzájuk tartozókra nézve egyforma szabadságnak és igazságosságnak lesz a munkálója.

Eszménynek mindenestre nagyon szép. De valóság nem lett, mert nem lehetett belőle.

A Nemzetek Szövetségének az a tragédiája, hogy két alapeszméje egyenesen kizárja egymást. Ha a francia forradalom előhírnöke: Rousseau azt mondhatta a demokráciára, hogy ideális kormányzási forma s nem embereknek, hanem angyaloknak való, úgy a Nemzetek Szövetségére is el lehet mondani, hogy célját csak úgy tudná elérni, ha az emberek nem azok lennének, amik a valóságban.

A genfi intézménynek alap gondolata ugyanis az általánosság és az összeműködés a béke és haladás érdekében a világ legkülönbözőbb népei között. Ehhez képest az alapokmány szerint annak tagja lehet minden nemzet, amely szabadon kormányozza magát. A szabadság őshazája: Anglia ép úgy, mint a rab-szolgotartó Libéria. De miféle összeműködés lehetséges olyan népek között, amelyeket a jogról, igazságosságról, emberiségről alkotott fogalmaik tekintetében egy világ választ el egymástól. A feladat egy a kör négyeszőgösítésének problémájával.

Nem kevesebb joggal azt is lehetne kérdezni, miféle összeműködés lehet a békefenntartás célját valló genfi intézmény és egy olyan állam között, amely a mellett, hogy minden erkölcsi értéket letagad és az erőszakot ülteti trónra, az általános polgárháborút, tehát a háborút, a világ forradalmosítását hirdeti, hogy azt az ő megváltó eszméi szerint újraterelessék? De Genfben minden lehetséges, ha az európai politikában hangadók érdekei úgy kívánják.

Ha a Nemzetek Szövetsége valóban a békének, igazságosságnak és emberiségnek intézménye akarna lenni, akkor nemcsak azt kellene követelnie tagjaitól, hogy szabadon kormányozzák magukat, nem nézve azt, hogy mi-

nő ez a kormányzás, hanem azt is kellene néznie, hogy abban a nemzetben, amelyet tagjaként befogadott, megvannak-e a civilizációnak legalább elemi követelményei.

Ilyen elemi követelménye a civilizációnak legelső sorban a vallás szabadsága. A Nemzetek Szövetségének alapokmányába, a mandátumok alapján kormányozott Európán kívüli területekre vonatkozó rendelkezések sorába nem felejtették el belevenni, hogy a megbízott hatalom köteles a kormányzata alá adott terület nem civilizált népeinek teljes vallásszabadságát garantálni.

Es mit látunk egyes „civilizált” államokban? Ez időszereint három olyan tagállama van a genfi szövetségnek, amelyekben a leghevesebb vallásüldözés folyik, embertelen mézár-lása az egyház embereinek és a hívőknek templomok százainak lerombolása. Ezek az államok, amikor a genfi intézmény tagjaiul

felvették, hitet tettek a béke, igazságosság és emberiesség mellett, most szabadon folytathatják gonosz munkájukat.

Hol a Népszövetség? kell kérdeznünk. De Genf nem figyelmezteti őket. Ártatlanokként ott ülnek a többiek között. Nem zárják ki őket, dacára annak, hogy a genfi kódex szerint kizárható az a tagja a szövetségnek, amely vállalt kötelezettségeit nem teljesíti. De Genf nem az a hely, ahol szeretik kimondani az igazságot.

A genfi intézmény tevékenységei sorában kiváló gondot fordít a kábítószerrel való kereskedés megrendszabályozására. Sajnos, amint a jelek mutatják, ő maga is a kábítószer szerepét akarja betölteni a világ lelkiismeretével szemben. Végül is azonban azt mégsem lehet elaltatni. Főleg ha a civilizációnak és emberiességnek olyan legegységibb követelményéről van szó, aminő a vallás szabadsága.

Anyugati pénzürtékleszállítás visszahatásai a Duna-menti államokban

A magyar minisztere nökhelyettes mindent kivédhetőnek lát a fejár-rendszerrel. Jugoszlávia lossen leszállítja a dinárt

Budapestről jelentik: A helyettes miniszterelnök nyilatkozatával kapcsolatban illetékes helyen a következőket mondták:

— A deviza-felárak mult év végén történt egységesítése bevált. Különösen jelentős eredménye volt a felárak új szabályozásának, hogy a Nemzeti Bank a behozattal kapcsolatos devizaigényeket könnyedséggel tudta kielégíteni és a devizahelyzetet is jelentékenyen megerősítette. Ezzel a felárrendszerrel Magyarország elérte mindazokat az eredményeket, amelyeket a valutájukat régebben leértékelt országok szigorubb valutaintézkedésekkel érték el és azok az országok, amelyek most csökkentették pénzürtéküket, ezzel elérni akarnak.

Mindzekből logikusan következik, hogy a mult év őszén kiépített felárrendszer alapjellérének, a szabad devizára alkalmazott 53 százalékos felárnak megváltoztatására semmi okunk nincs.

— Merültek fel olyan aggodalmak, hogy a legutóbbi valuta-aláértékelések módosítani fogják Magyarország valutakivitelét. Ezek az aggodalmak túzottak. A magyar kivitel többnyire mezőgazdasági cikkek alkotják, s ezeket

a behozatali országok csak a világkereskedelmi ár-szintvonalon vásárolják. Ha tehát valutájukat leértékelték, ennek megfelelően saját valutájukban többet kénytelenek fizetni. Ezek az országok.

számos mezőgazdasági cikknél a vám-védelem csökkentésével el tudják érni azt, hogy magasabb árakat fizessenek, s a beltöldei árakat mégse kelljen növelni.

— Nincs okunk nagyobb aggodalomra az ipari kivitel miatt sem — szól tovább a nyilatkozat. — Az a magyar ipari kivitel, mely a valutájukat most aláértékelt országokba irányul, csekély és még így sem kell csupán hátrányos következményekkel számolni. A kivitel terén fölmerülnek megoldásra váró kérdések, de ezek megoldására két mód kínálkozik. 1. Kereskedelempolitikai tárgyalások, amelyek Svájcjal és Franciaországgal már megkezdődtek. A kereskedelempolitikai szerződések az Olaszországgal való kereskedelmi forgalomra is fontos szerephez jutnak, mint az kiténik az olasz kormány elnökének a lira devulválása alkalmával mondott beszédéből. 2. Az 50—53 százaléknál alacsonyabb felárak alkalmazása a megváltozott viszonyokhoz az 50—53 százalékos felár által megszabott kereteken belül.

Péter a paradicsomban

Iria: Péczely József

Péter vállán tarisznya, kezében kampós bot, előtte két süldő, olyan taszafülű, tömpeorrú süldő. Mongalica.

— Hucos ki te! Hucos!

A süldők megtorpannak az utcaajtó előtt. Visszacurukkolnak.

Péter biztatgatja őket:

— No!... Kifelé no!

A nagy hajkurászásra az asszony kitékint a konyhából, majd ő is segédkezik a kihajtásnál...

Amikor a süldők kiugranak az ajtón, az asszony utána kiált Péternek:

— Aztán vigyázzon kend!

Péter csak int:

— Jó!

Az asszony még mond valamit, de azt Péter nem hallja, mert a két jószág úgy neki iramodik, hogy célirányosnak tartja az utánuk való rugaszkodást.

— Nettenel! Nem arra hét!

Az országúton nagy a mozgolódás. Kocsik, szekerek, jószágok, emberek. Ki tehenet hajt, ki borjút, kocát, malacot, ki meg csak úgy egymagában. De vannak csoportok is. Három,

négy ember egy falkában. A falu most a város felé igyekszik, ahol vásár van.

Péternek eleinte sok baja volt a süldőkkel. Nem akartak beletanulni a mörösbe. Hol jobbra vándoltak, hol balra. De aztán csak belejöttek a regulába. Egyenesen az országúton... Ekkor már Péter hozzájutott a pipához is, meg egy-két szóhoz is:

— A vásárba?

Nyilvánvaló. De azért illik fölkérdezni azt az ösmerőskötől!

— Oda.

Azok meg Pétertől tudakolták:

— Mit kérsz értük?...

Péter otthon abban állapodott meg a Zsófiával, hogy nyolevan pengő. Egy fillérrel se kevesebb. Ugyde ezt nem árulhatja el, mert semmire bizonyos. Hátha kilencvenet is megkaphat? Az is lehet azonban, hogy csak ötvenet ígérnek érte. Akkor aztán visszafelé jövet még szót is vehetnek utána: „Sok pénzt akart a Péter!”

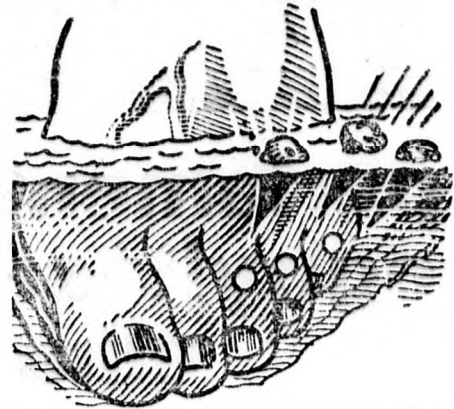
Hát majd csak a vásár! Mert mindig az mondja meg! Odadobta hát úgy félvállról:

— Amilyen a vásár!

Hát ez az igaz. Mert ha nagy a fölhajtás, akkor esik a jószág ára, ha meg ha kicsi, akkor emelkedik.

— Bárcsak senki más ne hajtana süldőket. — vélte Péter úgy magában — akkor bi-

Egy egyszerű Labfürdő Eltávolítja Gyökerestül TYUKSZEMEIT

Aztassa be megkintott és fájó lábait meleg vízbe, amelybe tegyen annyi Salirates Rodellit, hogy a víz tejfehér színűvé váljon. A felszabadult oxigén eljutatja a csillapító gyogysókat a meggyuladt szövetekbe. A tyukszemek és bőrkeményedések felpuhulnak, hogy könnyen, minden fájdalom nélkül, gyökerestül kiemelhetők. Így többé sohasem fognak önök kellemetlenségeket okozni, mert örökre eltávoztak. Olyan könnyen járhat és táncolhat, mintha sohasem fájtak volna lábai.

A Salirates Rodell minden györgyszertárban és drogeriában kapható. Ára csekély. A sikerért kezeskedünk, ellenkező esetben visszafizetjük a pénzt.

Anglia békeszózatot intézett Japánhoz és Amerikához

Londonból jelentik: Az angol kormány békeszózatot intézett az amerikai és japán kormányhoz. Felszólította a két kormányt, szüntessék be a Csendes-óceánon az erődítési versenyt és ne építsenek újabb stratégiai pontokat.

Az angol kormány veszélyeztetve látja a csendes-óceáni helyzetet, ezért határozta el magát a békeakcióra.

Londonból jelentik: Sanghai jelentés szerint a kínai hatóságok Sanghai körül 50 mérföldes körzetben ostromállapotot rendeltek el.

zonyosan megadnának érte száz pengőt is!

De hát ez olyan kívánalom, ami nem igen szokott teljesedni. Nem, mert hisz a vásár azért vásár, hogy ott összehalmozódjon húsz-harminc falu fölösleges állatja!

Ez egyszer azonban hiába aggályoskodott Péter. A két süldő hamarosan túladott. Még pedig igen szerencsésen. Többet kapott értük, mint számították.

Péter a többletet külön választotta. Nyolevanat a belső zsebbe helyezett, tizet pedig csak úgy kezügybe.

Hát most már hát, hogy is hát hogy?... A lacikonyha felé indult, ahonnan a gyenge szellő szárnyán már jó ideje orrlyuk-tágító ilatok pászmázták be az egész vásárt.

A sátrak előtt tepsikben igen mutatós pecsenyék, kolbászok, hurkák susterregtek a forró zsírban, de olyan alkalmasosan, hogy azt észlelve szinte nevelhetnékje támadt Péternek.

— Egy szivelős porciót ezökből az apróságokból! — intett Péter a tepsire, miközben úgy félszemmel hamiskásan odakacsintott a fehérkötényes, vastag derekú asszonynak.

— Hús, hurka, kolbász?... — kérdezte a kövér menyecske.

— Mindönik fajtábú! — törölte kétfelé Péter a bajuszát, előre egyengetve a kívánatos falatok útját. — Oszl italt hozzá egy üveggel! A háromfajta ételhez az egy üveg éppen-

Katvan kilométeres körzetben teljessé vált Madrid bekerítése

A nemzetiek el foglalták egy erődvárost Madrid alatt
Az orosz szovjet siet a madridi kormány segítségére

Burgosból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok elfoglalták Toledótól északra Santa Cruz de Retamart. A fölkelők körében ennek az újabb győzelemnek nagy fontosságot tulajdonítanak, mert ennek a rendkívül megerősített városnak elfoglalása lehetővé teszi a további előnyomulást Madrid felé és biztosítja Toledót a marxista ellentámadás ellen. Az elfoglalt város 60 kilométerre van Madridtól és kitűnő út köti össze vele. A főváros bekerítése ezzel a sikerrel 60 kilométeres körzetben teljessé vált.

Jelentékeny eredményeket értek el a nemzetiek északkeleten is, ahol Huesca környékén a madridiak egyik fontos támaszpontját foglalták el.

A nemzetiek szolgálatában álló „Armante Servere” cirkáló megjelent Barcelona és Valencia kikötője előtt és bombázta a városokat. A cirkáló a bombázást rádióon előre bejelentette. A barcelonai és valenciai vöröspárti vezetők körében az cirkáló megjelenés nagy riadalmat keltett, mert ezzel veszélyeztetve látják azt, hogy a tengeren érkező fegyverszállítmányokat átvenni és Madrid felé eljuttatni tudják.

A nemzeti csapatok szerdán négy irányból kezdtek meg az előnyomulást Madrid felé, Toledo, Navalterra, Sierra és Sicienza felől. Mindkét részről heves tüzérségi harc folyik.

PRIETO MINISZTER MENEKÜLNI AKART?

Párizsból jelentik: Az Echo de Paris írja: A madridi kormány szociáldemokrata légügyi-minisztere, Prieto repülőgéppel Párizsba akart utazni. Utazása okául azt adta, hogy nagyobb

Moszkva mentesíteni akarja magát a benem-avatkozási egyezménytől

Följelentést tett Portugália és Németország ellen. — Megdöbbenés Londonban

Londonból jelentik: Beavatott helyen kijelentik, hogy a szovjet-kormány jegyzéket intézett a Londonban működő semlegességi bizottsághoz, felhívva figyelmét arra, hogy megsértették a benemavatkozási egyezményt. A jegyzék hangsúlyozza, hogy ha nem történik intézkedés a semlegességnek Portugália és Németország részéről történt sorozatos megsér-

tése ügyében, a szovjet mentesnek érzi magát minden hasonló kötelezettségtől.

A bizottság ülést péntekre összehívták.

Londonból jelentik: A szovjet-kormány a londoni semlegességi bizottsághoz intézett jegyzéke Londonban óriási megdöbbenést keltett. Attól tartanak, hogy a szovjet-kormány valóra váltja fenyegetéseit, mert csak így tudja

séggel nem pázolt. De Péter segített azon is. Megtoldotta a rendelést egyvel, aztán még egyvel. Közbe igen jó kedve kerekedett. A nadrágszíjon eresztett két likat, a csizmákat szétvetette s aztán egyarányosan locsolgatta a zsíros ebédet, ami már azért is fölségesen esett, mert nem kóstált fizetséget. A bor sem. A kupec zsebére ment itt minden! Még a jó kedv is!

Amikor a tíz pengő elfogyott, Péter fölcsihelődött s direktióba vette a faluját... Hát nem lehet mondani, fogyott a kilométer, mert Péter, mint előrelátó ember, az útra is sikerített egy üveg noszogatót a tarisznyába!

Otthon a Zsófi várta a guzdát. Már délre várta. De hiába tekintgetett ki a kis kapun, Péter csak nem mutatkozott. Tán valami baja adódott? Ellopták volna a süldők árát? Vagy-hogy el se adta? S most lassacskán ballagcsigálnak hazafelé...

Már az öreg este jól beleharapott az éjszakába, amikor Zsófi asszony valami nyeszmetelést hallott kintről.

— Nízz má ki! — szólt oda a nagy lánynak.

Rozál nyitotta az ajtót. De csak a fejét dugta ki.

— Van itt valaki?

Az ámbitus végéről, ahol a Zsófi portékái, nagy zöldséges kosarai álltak, ki üresen, ki

meg tele, amolyan nyöszörgésféle hallatszott.

— Tolvaj! — ugrott vissza a Rozál s rémulten nézett az anyjára.

Az asszony fölpattant s a sodrófát leakasztotta a szegről.

— Hé! Ki az? — törtetett ki az ajtón. Nézett jobbra, nézett balra, de a sötétben nem látott semmit. Azonban hallani hallott. Mintha emelgetnék a kosarakat, de úgy rémlett neki, hogy valaki az ő nevét pengeti tompa, zavaros hanggal:

— Zsófi... Zsófi...

Egyszerre hidegedni kezdett benne a vér, mert úgy vette ki, mintha a föld alól szólítanák. Csak nem valami rossz szellem? Vagy a Péter volna? Összeszedte minden bátorságát s bekiáltotta a sötétbe:

— Kend az?...

Fuladozó, rekedt hang bizonykodott vissza:

— Én... én!

Most már szinte elállt a Zsófi szívverése. Elsüllyedt volna a Péter? Elnyelte a föld? Vagy éppen most nyeli?...

— Hol van kend?

— A paradicsomba...

Zsófi föltekintett a csillagos égre. No, az messze van. Onnan ugyan hiába acsarkodna akármilyen teremtet lélek. De arról is szentül meg volt győződve, hogy Péter bizonyosan összetéveszti a pokol kapuját a paradicsom-

Tudományos kutatás

83

kétségtelenül igazolta az ODOL csiraölő hatását. Az ODOL tehát elismerten fertőtlenítő és baktériumölő. Aki az ODOL-t mindennapos szájápolásra használja, megvédi egészségét. Tehát igaz a mondás:

Használj ODOL-t s ép marad Szájad, torkod és fogad!

ODOL

SZÁJVIZ FOGPÉP

83

a főkétesített ODOL jelzése, melynek fertőtlenítő hatását nagy mértékben fokoztuk. Az ODOL-nak ezt a kiváló baktériumölő hatását bakteriológiai és klinikai kísérletek tudományosan bebizonyították.

nyíltan támogatni a madridi vörös kormányt. Ennek pedig beláthatatlan következményei lehetnek.

A szovjet váratlan lépése Párizsban is meglepetést és nyugtalanságot keltett. A lapok nem titkolják, hogy a francia kormányt a lépés kellemetlenül érintette.

AZANA A SPANYOL POLGÁRHÁBORU NEMZETKÖZI VONATKOZÁSAIRÓL NYILATKOZOTT.

Párizsból jelentik: A Petit Parisien külföldi munkatársa beszélgetett Madridban Azana köztársasági elnökkel, aki kijelentette, hogy nem egyszerű, csupán belső spanyol egyenlenségről van szó, hanem nemzetközi érdekeket érintő fontos kérdések dőlnek ebben a harcban, mely csak látszatra polgárháború. Ilyenek: a Földközi-tengeri egyensúly, a Gibraltár feletti uralom, a tengeri támaszpontok és az ásványi kincsekben gazdag spanyol föld nyersanyagainak kihasználása.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

val. Ezért hát igazította egy szóval:

— Talán a pokolba?

— Nem! Nem! — tiltakozott Péter. — Itt vagyok a paradicsomban! Gyere, oszt segiccs!

A nagy lány már éppen hozta a világot...

Az asszony összecsapta a két kezét. A nagy kasból Péternek csak a két csizmája látszott, a többi része elveszett.

— Hogy került kend ide?

— Nízd, Zsófi, ezt most ne taglaljuk! Inkább segiccsétök!

Próbálták úgy szépszerivel kiemelni Pétert, de hogy ez nem sikerült, hát kiborították a paradicsomból.

Zsófinál csak akkor világosodott, amikor Péter föl akart állni s hol balra, hol jobbra lódult...

— Ivott kend?

Péter nem tagadta. Hiába is tagadta volna. Még mindig keresztbe állt a szeme:

— Csak áldomást!

— Elitta kend a pénzt?

Péter kiegyenesedett. Már úgy, ahogy.

— Én?... Azoknak az ára itt van! Mind a nyócvan pengő!

S gombolkozott. Közbe, hogy az asszonyt megvigasztalja, odasúgta neki:

— A kupec fizette a délebédőt is!

Hogy a nyolev pengő megvolt, Zsófi megbékélve taszigálta be Pétert a szobába.

Stalin halála felfordulásba sodorhatja Oroszországot

**A vörös cár a meggyilkolt Kirovot szánta utódának.
Nagy harc lesz a hataloméért, melyben részt vesz
valószínűleg Trockij is**

Vasárnap megerősítetlen hír röppült világra Stalinról, a vörös cárnak haláláról. Azóta négy nap telt el és semmi újabb hír az orosz diktátorról nem érkezett. Annyi bizonyos, hogy Stalin súlyos beteg. Hónapok óta nem látják már. Utólagra akkor adott életjelt magáról, amikor barátjának, Kirovnak meggyilkolása után Pétervárra utazott és személyesen vezette a kihallgatást. Azóta egyre kevesebb szó esik a diktátorról. Nem mutatkozik sehol. Bezárkózva él vagy a Kremlben vagy Moszkva mellett levő nyaralójában s közvetlen környezetén kívül senkivel sem érintkezik. Néhány hónappal ezelőtt ismeretlen forrásból az a hír terjedt el, hogy súlyos beteg. Gyógyíthatatlan rákja van. Most világra röppentett halálhírével senki sem tudhatja, igaz-e vagy sem. Annak idején Lenin halálhírére is napokig eltitkolták. Erre még nagyobb mértékben megvan most az ok. Senki sem tudhatja, ki lesz Stalin utóda. Ő maga életében nem szemelte ki utódját, mint ahogy Lenin se gondolta volna, hogy éppen Stalin fogja követni. Valószínű, hogy

Stalin halála még sokkal nagyobb kavardást idéz elő Oroszországban, mint annak idején Leniné és bizonyára nem csekély megrázkódtatásnak teszi ki a Szovjetet.

Személyi tusák a hatalom megszerzéséért csaknem elkerülhetetlenek. Oroszországban, amely Bizáncnak még ebben a ríktó vörös átfestésében is örököse, pártpretoriánus uralom van. A hatalmat palotaforradalom árán szerezheti meg, aki a belső küzdelemből győztesen kerül ki. Hogy Stalin halálának esetleges súlyos következményeit kellőképpen mérlegelhesük, ismernünk kell az orosz vörös diktatúra egész szervezetét, a vörös cár közvetlen környezetét és azokat az erőket és szövetségeket, amelyeket eddig az ő semmi vérontástól és tömeghaláltól vissza nem riadó acélmarka tartott féken.

Stalin legyőzi Trockijjt

Lenin nem várta utódának Stalint, sőt félt tőle. Azt szokta róla mondani: „Ez a szakács egyszer még túl forrora főzi nekünk a levest. Halála utána Stalinnek öt évig kellett küzdenie, a hatalmat teljesen magához ragadta. Két fronton is kellett harcolni, egyfelől a kommunista párt jobb szárnya, másfelől a szélsőbal ellen, amelynek élén Trockij állt s mögötte a párt régi korifeusai Zinovjev, Kalinin, Sokolnikov és mások sorakoztak. Stalin legelkeseredettebb ellensége Trockij volt. Valósággal személyes gyűlölet fűtötte őket egymás ellen.

Már a kezdet kezdetén kitört közöttük a háborúság. Stalin egy ízben felülvizsgálat alkalmával kisebb szabálytalanságot és hiányokat tapasztalt s ezért mingyárt a helyszínén, a tiszték egész csoportját főbelövette. Trockij, aki akkor a hadsereg legfőbb parancsnoka volt, táviratban tiltakozott Stalin önkényes és kegyetlen eljárása ellen. A népbiztos röviden csak annyit írt a táviratra: „Nem fontos” és elintézetlenül irattárba tette. Gyűlöletében annyira ment, hogy később, mikor a főhatalom a kezében volt,

még az iskolakönyvekből is törölte Trockij nevét. Egyszerűen kihagyatta az orosz történelemből.

Stalin és Trockij közt nem az alapelvekben, hanem a módszerekben voltak az ellentétek. Trockij szeme előtt az állandó forradalom és az egész világ vagy legalább is Európa forradalmasítása lebegett. Stalin jelszava az volt: Előbb Oroszország. Meg akarta erősíteni a kommunizmust Oroszországban, hogy azután teljes erejével zúdúlhasson rá Európára.

Ezért függetlenül akarta Oroszországot Nyugattól. Egymásután következő öt éves tervekkel a legvadabb erőfeszítéssel törekedett Oroszország iparosítására s a többtermelés elérése végett a mezőgazdaság szocializálására.

Ezen a téren is ellentétbe került Trockijjal, de vasakarata végül itt is győzött, igaz, hogy olyan iszonyatos áron, amely példa nélkül áll a világtörténelemben. Stalin kiadta a parancsot, hogy Oroszországnak mintegy 25 millió paraszt-

gazdaságát át kell alakítani kollektív farmokká. A parasztság azonban ellenállt. Először elpusztította állatállományát, amelyet Stalin traktorokkal akart kieseríteni. Azután lábba hagyta elrohadni mindazt a gabonát, amelyet a saját szükségletein felül termelt.

A parasztok nem voltak megszervezve, mégis titokzatos úton faluról-falura, tanyáról-tanyára röppült a hír és szinte egyszerre megkezdődött az állatállomány legyilkolása.

Stalin olyan villában él, mint az amerikai milliárdosok

Azóta Stalin megközelíthetetlen felsőbb-ségben élt, akár a cárok. A Kremlben lakott, ebben a fegyverrel megrakott fellegvárban, ahol három szoba volt számára berendezve.

Sok időt töltött azonban dacsájában (villájában) is, amely a fővárostól nem messze, a Moszkva-folyó partján Usova-Arkangelskaja mellett épült. A villa is a legszigorúbb katonai ellenőrzés alatt állott. Katonai megszállás alatt tartották a hozzá vezető utakat is. Különösen a moszkvai utat, amelyen Stalin és kísérete rendszeren két nagy Packard-kocsival közlekedett. Az autók a szabadon tartott úton a maximális sebességgel rohantak és azt sohasem lehetett tudni, melyik kocsiban ül Stalin, aki legszívesebben a sofőr mellett lévő ülést foglalta el.

Stalin papírforma szerint mindössze havi 1000 rubel fizetést kap. Ez azonban csak szemfényvesztő külszín. Rendelkezésre áll a roppant orosz birodalom minden gazdasága, villája úgy van berendezve, mint egy amerikai milliárdosé. Autók, szolgák egész hada vár parancsára. S olyan összeg fölött rendelkezik, amilyen fölött akar.

Stalin közvetlen barátai Vorosilov, aki jelenleg a szovjethadsereg főparancsnoka és Kaganovics, a közlekedési ügyek vezetője, akinek lánya Stalin második felesége. Első felesége Nadja Alilujeva 1932 november 8-án halt meg titokzatos körülmények között. Ő kóstolta meg előbb az ételeket, amelyek Stalin asztalára kerültek. Állítólag ilyen mérgezett étel ölte meg. A palota körül azonban a legfantasztikusabb hírek terjedtek el haláláról.

Stalin állandóan a legnagyobb elzárkózottságban élt. Idegeneket alig fogadott. William C. Bullitt, az Egyesült Államok követe egyszer ebédelt vele. Ezt megelőzőleg

Stalin soha nem fogadta idegen állam követét, lord Chilton, Anglia nagykövete csak minden látogatása alkalmával találkozott vele. Ugyanakkor fogadta Lavall és Benest is.

Egy ízben H. G. Wels volt nála kihallgatáson Két japán, két német és három amerikai újságírónak adott interjút. Az első japán újságírónak azt a kijelentést tette, hogy ő is ázsiai.

Stalin és vezérkara

Hatalma sines elméletileg több Stalinnak, mint a Politbüro többi tagjának. A Politbüro a kommunista párt Központi Végrehajtó Bizottságának legfőbb szerve. A bizottság 77 tagjából és 68 póttagjából választják. Magának a Politbúrónak tíz tagja és négy póttagja van. A párt-kongresszusokon a Politbüro tagjai külön emelvényen ülnek.

A kormány, amelynek tagjai a népbiztosok, nem azonos a Politbúroval. A Politbüro tagjai lehetnek egyben a kormány tagjai is. De a kormánynak számos olyan tagja van, aki nem tagja a Politbúrónak. A Politbüro tagjai a kommunista párt dignitáriusai s a kormány, amely kizárólag adminisztratív szerv, felelősséggel tartozik neki. Trockij, Zinovjev, Kamenev és Bukharin mind tagjai voltak a Politbúrónak. Stalin azonban kiírtott onnan minden intellektuelt. Jelenleg a Politbüro tagjai közt két georgiai (Stalin és Ordzonakodze), egy örmény (Mikoyan), egy lett (Rutuzak) és egy zsidó (Kaganovics) van, a többi orosz. A Politbüro tagja még Molotov, aki a ka-

Tragikus súlyú következményekkel járt ez. Az orosz lábasfőszágnak több mint fele elpusztult. A szovjet mezőgazdasága olyan csapást szenvedett, amelyet 1940-ig nem tud kiheverni.

De itt nem állt meg a dolog. Stalin kegyetlen akaratát semmi meg nem állíthatta a megkezdett úton. Fegyveres rekvirálókat küldött szét az egész birodalomban és elrekviráltatta a saját szükségükre félretett gabonát is a parasztságtól. Egy családnak csak 5 bushelynyi mennyiséget hagyott meg. Rettenetes éhínség következett ezután.

1933 tavaszán főleg Oroszország legtermékenyebb részén, Ukrajában, olyan éhínség lépett fel, hogy Chamberlain 5-6 millióra teszi a halálos áldozatok számát.

De akkor Stalin már uralkodott elevenek és holtak felett. A szervezetekre s a kommunista-pártra támaszkodva, korlátlan hatalomra tett szert. Trockij kénytelen volt menekülni Oroszországból. Párthívei behódoltak Stalinnak s a jobboldal teljesen elnémult. Egészen Kirov meggyilkolásáig mozdulatlan megadással leterítve hevert mind a két ellenpárt.

binet feje, tehát a miniszterelnök, Vorosilov hadügyminiszter és a hadsereg főparancsnoka, Szubar, Molotov állandó helyettese, Kossiov Ukrajnában játszik jelentős szerepet mint az ottani kommunista párt feje. Leningradban a meggyilkolt Kirov helyét Zhdanov foglalta el. Szibéria keleti részében pedig Eikbe a kommunista párt vezére.

Bar papíron Stalinnak nincs nagyobb hatalma mint társainak, valójában korlátlanul parancsol a Politbúroban, mint az egész orosz birodalomban.

Véres bosszú, százak kivégzése Kirovért

Az első megmozdulás Stalin korlátlan hatalma ellen Kirov meggyilkolása volt. Kirov legmeghittebb embere, újszólólván belső barátja volt Stalinnak. Stalin azért küldte Leningradba, hogy tisztítsa meg a várost Zinovjev híveitől, miközben Kaganovics pedig a trockijistáktól tisztította meg Moszkvát.

Kirovot 1934 december 1-én meggyilkolták. Moszkvában óriási pánik támadt. Az egész GPU-t mozgósították s csakhamar kiderült, hogy a gyilkos, Leonid Nikolajev nem fehér összeesküvő, hanem kommunista. Az egész leningradi GPU-t bebörtönözték, hanyagság miatt. Leonid Nikolajevet tizenhárom társával együtt kivégezték.

De ezzel nem zárták le az ügy aktáit, Stalinnak kitűnő alkalmul szolgált az eset arra, hogy végleges leszámoljon az úgynevezett „Öreg bolsevikokkal”. Ezt az egyesületet Lenin közvetlen baráti köre alapította 1922-ben, kizárólag a párt alapító és 18 éve harcoló tagjai voltak tagjai. Ezek a Lenin hagyományaihoz ragaszkodó, radikális bolsevikok feszélyezték Stalin diktatúráját. Könnyű volt rájuk fogni, hogy részesek Kirov halálában és összeesküvést szöttek ellene.

Zinovjev, Kamenev, Rykov és társainak kivégzéséről az egész világ tudomást szerzett. Emlekezetes a rút komédia, amely a vesztőhelyen lejátszódott.

De Stalin ezenkívül még háromszáz foglyot végeztetett ki és ezrével küldte Szibériába azokat, akik a Zinovjev és Trockij párthíveinek kiirtására 1932-33-ban megindított üldözést túlélték.

Igy a kommunista párt régi törzsét teljesen kisöpörte Oroszországból.

Kirov volt az, akit Stalin utódaul kiszemelt. Kirovot azonban összeesküvést pusztította el. Ha Stalin halála csakugyan igaz, vagy a közeli napokban bekövetkezik, három jelölt közül lehet választani s ezek Kaganovics, Vorosilov és Molotov. Egyik sem kielégítő jelölt és egyik sem bírja a kommunista párt osztatlan bizalmát.

Nagyon valószínű, hogy most még sokkal élénkebb versengés indul majd a hataloméért, mint Lenin halála után, amely alapjaiban ronthatja meg az egész pártot és annak uralmát.

Az sem valószínű, hogy Trockij felhasználja az alkalmat és visszatér Oroszországba, ahol Stalin vaskezű üldözése ellenére még mindig vannak párthívei. Stalin halála mindenestre válságos napok elé állíthatja Oroszországot. Kérdés, van-e a kommunista párt olyan fegyelmezett és erős, hogy ellen tud állni egy belső felfordulásnak.

Hitler németbirodalmi vezérkancellár maga tett koszorút Gömbös Gyula magyar miniszterelnök ravatalára

Ünnepélyes gyászpompa között indult el Münchenből az elhunyt államfő koporsója. — Megható fogadtatás Bécsben, a magyar határon és a magyar fővárosban

Münchenből jelentik: Hitler németbirodalmi vezér és kancellár Dietrich sajtófőnök kíséretében szerdán délután megérkezett Münchenbe és résztvett a Gömbös miniszterelnök ravatalánál végbement gyászünnepségen. Jelen volt még: Göring porosz miniszterelnök, Neurath birodalmi külügyminiszter és Frick birodalmi belügyminiszter. A birodalmi véderő magasrangú tisztjei küldöttsége, a nemzeti szocialista pártot a párt vezető egyéniségei képviselték. Jelen volt a megható szertartáson Attolico berlini olasz követ is. A birodalmi véderő képviselőjében egy tábornok vezetésével három zászlóalj vonult el a koporsó előtt.

Hitler Adolt hosszabb ideig csendes megilletődéssel állott a koporsó előtt, majd személyesen tette le hatalmas habérkoszoruját a koporsóra, miközben a katonazenekar „Ich hatt' einen Kameraden” kezdetű katonadalt játszott. A szertartás végén Hitler oda lépett az özvegyhez, kezécskolt neki és meghatott szavakkal mély részvétét fejezte ki.

Ezután a két fiúnak fejezte ki részvétét, kezét fogott Gömbös lányával, Hóman Bálinttal és a ravatal előtt felsorakozott magyar kiküldöttekkel.

A gyászszertartás befejezése után a koporsót német katonák vállukra vették s a magyar himnusz hangjai mellett elhelyezték az ágyutalpon, amelyen nagy katonai gyászpompával a müncheni pályaudvarra szállították.

A főpályaudvar királyi várótermében helyezték el a koporsót, hatalmas ravatalon, amely előtt ismét rövid ünnepélyes gyászszertartás volt. A ravatal mellett a birodalmi véderő 6 tisztje teljesített szolgálatot. Tíz óra felé a véderő 6 tisztje a koporsót a német birodalmi vasutak által rendelkezésre bocsátott vasuti kocsiába vitte. A koporsó mögött a magyar és német előkelőségek haladtak. Ezután rohamosztagosok a koszorukat helyezték el a kocsiában. Elsőnek Hitler koszoruját tették fel a koporsóra. Ekkor az özvegy és gyermekei is megjelentek a pályaudvaron és beszálltak a MÁV által rendelkezésre bocsátott szalonkocsiába.

Epp tábornok és Weitzhs báró, tábornok a vezér megbízásából a határállomásig kísérte a koporsót.

A koporsózállító kocsit és a kísérő szalonkocsikat a királyi váróterem közelében várakozó, menetrendszerű Párizs—bécsi gyorsvonathoz csatolták és a vonat kevés késéssel 10 óra 30 percek után indult Magyarországra felé.

Megérkezés a bécsi pályaudvarra

Csütörtök reggel 7 óra 30 percekor érkezett meg a vonat a bécsi nyugati pályaudvarra, ahonnan a koporsót és a kíséretet szállító kocsikat áttolták a keleti pályaudvarra. Itt Schuschnigg kancellár, Schmidt Guido külügyi államtitkár, Zahner gyalogsági tábornok és nagyobb tiszti küldöttség fogadta a halott magyar miniszterelnököt. Ezenkívül katonai díszszázad vonult ki a pályaudvarra. Schuschnigg és Schmidt koszorút helyezték a koporsóra. Schuschnigg koszoruján ez a felirat volt: „In treuer Freundschaft — Kurt Schuschnigg”. Koszorút hozott a bécsi hadiskola is, feliratán azzal az emlékezéssel, hogy Gömbös ennek a hadiskolának volt növendéke. A zenekar „Ich hatt' einen Kameraden” című katonadalt játszott. A különvonat aztán a magyar himnusz hangjai között indult el a magyar határ felé. Magyar területen a vonat csak Hegyeshalmon, ahol ünnepélyes fogadás volt és Győrött állt meg.

Göring és Schmidt koszorút helyezték a koporsóra. Schuschnigg koszoruján ez a felirat volt: „In treuer Freundschaft — Kurt Schuschnigg”. Koszorút hozott a bécsi hadiskola is, feliratán azzal az emlékezéssel, hogy Gömbös ennek a hadiskolának volt növendéke. A zenekar „Ich hatt' einen Kameraden” című katonadalt játszott. A különvonat aztán a magyar himnusz hangjai között indult el a magyar határ felé. Magyar területen a vonat csak Hegyeshalmon, ahol ünnepélyes fogadás volt és Győrött állt meg.

Göring porosz miniszterelnök a budapesti temetésén

Berlinből jelentik: Gömbös miniszterelnök temetésén a német birodalmi kormányt Göring porosz miniszterelnök képviseli Budapesten.

Budapestre érkezik a temetésre Ciano gróf, olasz külügyminiszter is. Kíséretében lesz Cittadini, a külügyminisztérium szertartási osztályának vezetője és Blasco d'Ajetta ögróf külügyi államtitkár.

A fogadtatás az osztrák-magyar határon és Budapesten

A halott magyar miniszterelnök koporsóját szállító különvonat reggel 8 óra 50 perckor gördült be a hegyeshalmi határállomásra. Az állomás épületét gyászlepellet vonták be. A pályaudvaron, a sinek mellett várakozott Gömbös Gyula édesanyja, lányai, Karolinnal és Máriával. Megjelent sok képviselő és igen nagy számú közönség is. A jelenlevők leverten, fedetlen fővel várták a vonatot, mely a MÁV. zenekarának gyászindulója mellett gördült be a pályaudvarra. A vonatból leszálló özvegyet az elhunyt édesanyja percekig, zokogva ölelte, majd síró unokáit ölelte magához. A Münchenből érkezett előkelőségek meghatottan fejezték ki részvétüket a lesújtott édesanyjának. Radocsay főispán búcsúbeszéde alatt minduntalan feltört a zokogás a tömegből. Sztranyovszky és Marton Béla, a kormánypárti főtitkára egymást átölelve, percekig hangosan zokogott.

Ezután a családtagok és előkelőségek ismét felszálltak a vonatra, mely 9 óra 10 perckor elindult Győr felé. Az ottani állomáson a polgármester koszorút helyezték a Győr díszpolgárának, Gömbös miniszterelnöknek koporsóján.

Budapesten a Keleti-pályaudvar hatalmas épülete gyászpompaiban várta a vonat érkezését. Kívül fekete zászlók egész erdejé, bent pedig virágok, elfátyolozott lámpák, melyeknek egyetlen színtöltője a Gömbös-család fehér megvilágításba helyezett címere. A Baross-téren, meg a betorkoló utcákban embertömegek szoronganak. A pályaház üvegsarokának minden zugát megtöltik a hivatalos küldöttségek.

Menetrendszerű, pontos időben — 11 óra 40 perckor — befut a gyászvonat. Darányi h.

A magyarországi ellenzék részvétnyilvánítása

Budapestről jelentik: A független kisgazdapárt szerdai értekezletén Eckhardt Tibor kegyeletes szavakkal emlékezett meg Gömbös miniszterelnökről, s indítványára a párt elhatározta, hogy küldöttségileg képviselteti magát a temetésen és a siron koszorút helyez el. Ugyancsak Eckhardt javaslatára az értekezlet kimondotta, hogy a párt részvétáviratot intéz a kormánypárthoz. Azt is elhatározták, hogy az abádszalóki kerületben, melyet Gömbös másfél évtizede képvisel, a kisgazdapárt nem állít ellenjelöltet a nemzeti egység pártjával szemben.

Hír szerint a kormánypárt jelöltje az abádszalóki kerületben Somkuthy honvédelmi miniszter lesz.

A kormányalakítással kapcsolatban megemlítette Eckhardt, hogy a koncentrációt még nem tartja időszerűnek, ugyancsak azt sem, hogy a kisgazdapárt részvegyen a kormányban.

A testnevelési tanács vándordíjat alapít Gömbös Gyula emlékére

Budapestről jelentik: Az Országos Testnevelési Tanács közlése szerint Gömbös Gyula annyira sportbarát volt, hogy másfél hónap előtt, amikor beszámoltak neki a magyar olimpiákon berlini sikereiről, könnyel telt meg a szeme. Az OTT elhatározta, hogy az elhunyt miniszterelnök emlékére vándordíjat alapít.

miniszterelnök, a kormány összes tagjai, a székesfőváros, a parlament, a katonaság, a diplomácia, az összes társadalmi, kulturális és egyéb közintézmények képviselői jelenlétében megnyitják a vasuti kocsit, amely az elhunyt koporsóját hozta. Ugyanekkor kiszállnak a személykocsiból a család tagjai, valamint Hóman Bálint kultuszminiszter és kísérete.

A koporsót a négy kandeláberrel megvilágított ravatalra helyezik. Aztán kihordják a koszorúozókat. Ezek között első a magyar kormány hatalmas gyászkoszorúja.

Hóman miniszter meghatva üdvözli a kormány tagjainak csoportját. Raffay püspök pedig palástosan lép a ravatal elé. Az énekkar komor gyászéneke után rövid imát mond:

— A megbekélésnek örökkévaló Istene áldja meg vigasztalódással a mi fájdalomunkat. Aki oly sokszor vándorútra indult értünk, — pihe-nésre érkezett most a hazai földre. Áldd meg, Urunk, a mi testvérünk hazaérkezését, lelke előtt nyisd meg szent országod kapuit, hogy itt — az általa annyira szeretett földi országban — kiteljesedhessen a béke és a szeretet, elköltözött testvérünknek pedig adassék jutalmul a hála.

A püspök imája után a gyászkeresztény énekelt, majd pedig Szendy Károly polgármester fejezte ki rövid beszédében a székesfőváros mélyen érzett gyászát.

Aztán a koporsót a kijáráshoz viszik. A rendőrszenekar a magyar himnusz játsza. A gyászmenet elindul. A család, a kormány, a törvényhozás, a főváros, a közigazgatás, a tábornoki kar, a diplomáciai testület tagjai, a fegyvernemek, a különféle testületek képviselői és beláthatatlan tömeg kíséri az országház elé vezető úton, hol az utcai lámpákat gyászfátyollal vonták be s a kereskedők üzlethelyiségeik redőnyeit lehúzták.

Az összes arab és zsidó lapokat betiltották Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában tovább folytatódnak a zavargások. A kormány betiltotta egyelőre az összes arab és zsidó lapok megjelenését, mivel azok állandóan izgató cikkeket közöltek.

Forgalomba került az új
DREHER—HAGGENMACHER
ŐSZI SÖR
Kérje mindenütt!

Krisztus és a falu

Irta: Glattfelder Gyula, püspök*

A XIX. században túlteng a város kultúrája. Ez a kor a technika és modern találmányok sikerétől megittasodva a gépben és gyárban megtestesült újkori bálvány imádsására támaszkodott. Mint valami ellenállhatatlan toborzó zúgó végig a világon a hívó szó: — *hagyjátok ott a falu szerénységét és sietve jertek az aranytermő és könnyű szórakozást ígérő göcponthoz: ne törődjétek a százas emlékekkel, — a város, a gyár, az áruház, a hivatali előszoba gazdagon kárpótolt mindenért.* S a falu megindult és elvesztette önmagát. A gazda pénzre fordította ősi portáját és gyökértelen nomád lett belőle. A hívó nép búcsút mondott templomának és belekábult abba a kegyetlen örvénybe, amelyben gépesített erők zúzzák és olvasztják egybe az emberanyagot s ebben a nagy tömkelegben eltűnt, némaságra lett kárthatatlan az emberméltóság hordozója, a maga egyéni kis uraságát élő és boldogságát anyagi lehetőségektől függetlenül is megvalósító szabad lélek.

Vissza a faluba! Mint valóságos vészkiáltás, hangzik erre most az emberiség legjobbjainak ajakán. Mind sürgetőbb a szó, hogy a falut vissza kell adni önmagának. Lehet ez a riadt hang kapkodó politikusok jelszava, vagy a folyton fokozódó gazdasági nehézségek között sejtett kiáltás, de mindenek felett való nagy igazság, hogyha a falu elveszti a természet által kijelölt történelmi szerepét, oly eltolódás következik be a nemzetek életében, hogy annak katasztrófális következményeit minden társadalmi osztály sínyli. *A falu az az alap, melyen az élet felépül és fennmarad.* Országokat elfoglalható hódító kard, de nemzetek és államok akkor lettek, amikor a népet barátai és nevelői röhöz költötték, ekét és kaszákat adták a kezébe, hogy ne nomádként hajszolja a zsákmányt és kockáztassa kezét a közben állandóan a létet, hanem egybenőjjön a földdel, amely bölcsője és sírja. munkával megszolgált kenyere biztosítja és családi boldogságának hordozója.

A kereszténység is tulajdonképp akkor vert gyökeret végleg, amikor az embert a föld szeretetére és művelésére megtanította. Akkor kezdett a magyar is nemcsak a csillagos égre tekinteni s arról kalandos útja mesészerű eshetőségeit leolvasni, hanem házat építeni s a mindennapi munka terhében és örömeiben az emberhez méltó műveltség és haladás feltételeit biztosítani. S ugyanakkor, amikor a sátor helyett az állandó kőház felépült, emelkedett az Ur oltára is, hogy egybefűzzön — jobban, mint bármely hatalmi szó — millió gondolatot és akaratot s nemzetté avassa a földjén úrrá lett ember szétszórt tömegeit.

Hogy a falu népe újból önmagára találjon és ősi hitében, tisztas erkölcsében, értékes hagyományában lássa meg azt az alapot, melyen mindent fel- vagy újra lehet építeni, ez minden időknek, de különösen a mostaniaknak első követelménye. Bizonyos, hogy az elégtelen föld, az üres kamra, a pénzhiány, népünk mindannyi súlyos és orvoslást váró baja. *De nagyobb szerencsétlenség az ősi erények pusztulása, s az Isten féltelme által fenntartott és edzett önbizalom megrokkbanása.* A keresztény emlékeiből kiforgatott falu könnyű prédája lesz jött-ment népművelő csábításának s tájékozatlan tömegként terelék arra, amerre kalandorok érdeke kívánja. *Hívó népre van szükség, mely Krisztusra néz, s mért Őre hallgat, tudja mit lehet s mit szabad kívánni.* Hittel lehet és kell népjólétet emelni. Korunk megbomlott gazdasági rendje az anyagi termelés maximumával s az emberi megelégedés minimumával megrendülő izoláció az Ur szavának: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkének pedig kárát vallja”. Ez ünnepi szó nem valami képlet, hanem a legteljesebb valóság. Sohasem volt még az ember a természeti kincsek oly gazdag birtokában, mint ma s mégis alig volt kor, amelyben a nyomor oly általános és nyomasztó lett volna, mint épp napjainkban. S ha a bajt jórészt elhibázott törvények és gazdasági intézkedések fogyatkozásai magyarázzák is, katasztrófális és reménytelen mégis csak a lelki egyensúly megvingása miatt lett.

A legemberségesebb és legdemokratikusabb intézkedések sem tudnak segíteni, ha nem áll helyre a lelkekben az örök igazság uralma. *Az a nép, amely Istent nem ismer, törvényt sem fog tisztelni.* A falu, amely az Ur napját

* Elhangzott a most lezajlott budapesti Kat. Nagygyűlésen

meg nem üli s magába szállni nem tud, elveszti a lelki egyensúlyt, mely az emberi erőfeszítés sikerét biztosítja. Ha feledésbe fogynak menni hitünk szent igazságai, imádságai és az örökkévalóságra emlékeztető énekei, a szántóvető munkája mellől is el fog maradni nemcsak a dal, hanem az a természettőlött ihlet, mely az erőt fokozza s a türelmet megsokszorozza, hogy a verítékhez áldás szegődjék. Epp azért, amikor az istentelenség pokoli tervszerűséggel lángbaborítja a világot s mindenütt célt ér, ahol a lelki ellenállóképesség megrendül, a falu hitének épségét őrizni s nyílt vagy látlatomos támadással szemben megvédeni, szóval és példával szent kötelességének ismerje, akinek a nép sorsa, intézése körül a legesekelebb szerepet juttatta a Gondviselés. Eberens és becsülettel őrökadjék mindenki, mert az ordító oroszlán, vagyis inkább a bolsevista vörös hadsereg mindenütt ólálkodik, hogy elpusztítsa és felfalja mindazt, ami lelkeinknek szent és kedves. Vörös az égalja világszerte, mert tűz és vér jelzi az Antikrisztus útját, melyen többé fű nem terem. Az égő templomokban és földült családi otthonokban nemcsak műkincsek hamvadnak el s nemcsak kegytárgyakat gyaláznak meg, hanem lábbal tiporják az emberi méltóságot. Nem kímélnék sem urat, sem parasztot, mert az Antikrisztusnak egyik sem kell, ő csak rab-szolgasátra van berendezve. Keresztény magyar falu ne vedd be a maszlagozt s ne higgy a vörös zsarnokság népművelő küldötteinek, mert ők Krisztussal és hitével együtt házadat földedet, sőt gyermekedet és hitvesedet is kívánják s pogány török módjára rabszírja fűzve jancsárokként akarják ellened felhasználni. S te falusi pap, tanító, jegyző, orvos és földesúr, ne hagyd cserben e szörnyű válság idején véreidet, mert ha van történelmi felelősség, a tied a világoz és tragikus harcában a legnagyobb.

Hittel lehet és kell a családi otthon boldogságát is megvédeni, s ha veszendőbe ment, visszavarázsolni. *Oltár és tűzhely egymás szomszédságában áll s egyik a másiktól kölcsönzi melegét és fényét — de állandóságát is.* Ha tehát a statisztika megdöbbentő adataival látjuk, hogy falusi népünk patriarchális erkölcsét is kikezdte már a krisztusi hűségről megfelelő laza életfelfogás, értsük meg, hogy útott a fizeskedtetők óra, amikor az ősi ház omladozó falait még alátámaszthatjuk. Hozhatunk a mezőgazdaságot és állatvédelmet biztosító példaszertű törvényeket, ha a legelemibb embervédelem elmarad s a gyermek, a serdülő nemzedék otthonát a pusztító áradatok kiszolgáltatjuk, hiábavaló lesz minden rendszabály. — az erkölcsi romokon nem élet virágozik majd, hanem temető éktelenkedik. *Népezetők, népevelők ott kinn a falun, szavatok és példátok az élet-*

Negyvenedik évét jubilálja a Vaskapu-csatorna

1896. szeptember 27-én, negyven esztendeje nyitotta meg egész Európa élénk érdeklődése mellett néha I. Ferenc József magyar király, I. Károly román és Obrenovics Sándor szerb királyok, néhai József főherceg és a Bécsben székelő diplomáciai kar valamennyi tagjának, valamint a magyar, osztrák, szerb és román miniszterek jelenlétében az aldunai Vaskapu-csatornát. A csatorna építését s vele az Aldunán, 120 kilométeren keresztül egymást sűrűn követő Dunamedren a fenék sziklapadok s zuhatagok szabályozását az európai nagyhatalmak az 1878. évi híres berlini kongresszuson bízták Magyarországra s a munkákat Baross Gábor az aldunai Grében dunai hegycsúcson végzett sziklarobbantással 1890 szeptember 15-én maga indította meg. Nemcsak Európában, hanem Amerikában sem volt még hasonló természetű nagyszabású s egészen speciális mérnöki ismereteket s különleges technikai eszközöket és felszereléseket kívánó, ily nagy terjedelmű vízszabályozási munka. S ezért a munkák mintegy nyolc-kilenc évig tartó végrehajtása során, az egész művelt világ mérnökösoportjai egymást követve, sűrűn látogattak el tanulmányozás végett a Vaskapuhoz. Az akkori legkiválóbb magyar vízi mérnökök sorából Wallandt Ernő, Gonda Béla, Hozspótzky Alajos (később miniszteri tanácsosok), továbbá Hajdu Gyula és Ruppóc György voltak közel száz kiváló magyar és néhány külföldiből is álló mérnök munkatárs élén a nehéz vízszabályozási munkák legfőbb tervezői és végrehajtásának irányítói. A munka költségei az 1898. évben, a Vaskapu-csatorna megnyitását még követő pótmun-

nek s ne a halálnak álljon szolgálatában! Hittel kell a falut az ő joga védelmére és érvényesítésére is fölfegyverezni s szörnyű felelősséget vállalnak, akik a népet jelszavakkal és megvalósíthatatlan ígéretekkel fűtik. Krisztus nem sajátított ki pártokat, kormányokat és gazdasági rendszereket, hanem az ember szabadságára hagyta, hogyan munkálja boldogságát — csak aközben mindig *Isten országát keresse.* Ha minden politikus és minden parlament és minden kormány ezt ismerné feladatának, oh akkor nem volna nehéz oly intézkedéseket fenni s oly társadalmi berendezkedést megteremteni, amelyben mindenki megtalálja a maga szerény boldogságát. Csak Krisztus helytartóinak, a nagy papáknak, szociális gondolatait kellene törvénybe iktatni.

Az annyszor hitegetett és jóhiszeműségében oly sokszor megsebzett falunk üzen tehát az Egyház: *Mindenben csak Krisztusnak higyjétek és mindenkitől Őt kérjétek számon. Mert Krisztus akarata, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere, azért aki valójában az Ő nevében közeledik hozzátok, oly törvényt hoz, mely ezt lehetővé is teszi s munkát, othont, egészséget és emberséges lélet biztosít. Krisztus akarata, hogy az erény és tisztesség uralkodjék, tehát ez legyen közéleti mérővesszőtök. Krisztus akarja, hogy ember és ember közt különbséget ne tegyenek, mert mindannyian ugyanazon Mennyei Atyának vagyunk gyermekei.*

Krisztus igaza a népek is igaza, Krisztus törvénye a falu ereje, Krisztus tanítása és szelme nem annyira az úrnak — aki magán talán pillanatnyilag inkább tud segíteni — mint inkább a köznépeknek, a parasztság millióinak, nemeslevele és tulajdonképp legnagyobb kiváltsága. Beesülje is meg s éljen vele! *Míg azok, akik egy örök isteni terv létét tagadják, gyűlölködve és rombolva igaznak új világot, de csak romok maradnak utánuk s azokon könnyező tömegek, addig Ő az egyéni és kollektív igazságtudás szellemének ébresztésével az igazságtalanságból kiutat mutat s az Isten gyermekeinek szent testvériségében biztosítja az energiákat és eszközöket, melyekkel az emberhez méltó, több megelégedést nyújtó új társadalmi rendet lesz lehetséges kialakítani.*

Ennek az igazságos és békés országnak szolgálatára hívja a falut az Ur. Ennek a megértés jegyében való megszervezésére áll készen a pápa s az egész anyaszentegyház. Ez a menedékkő, melyen a gyűlölet viharai között verődő emberiség egyedül nyerhet oltalmat, azért reá hagyatkozunk mindenki, aki othont, polgári rendet, zavartalan birtoklást és emberi szabadságot megőrizni kíván. S ha a falu Krisztus királynak e szírtfokon kibontott zászlaja alá áll, hittel és fejelemmel, akkor — amint évezredek keresztül volt az emberiség minden szent érdekének hordozója — úgy ebben a tragikus történelmi korban is a világ rendjének és boldogulásának, valamint az ember méltóságának lesz és legyen a pokol minden hatalmasságával szemben bástyája.

kákkal együtt összesen 45 millió aranykoronát emésztettek fel. Az ünnepi megnyitáson I. Ferenc József és a vendéguralkodók és kíséreteik az ünnepi hajók végérszék rajának élén haladó, éppen akkor elkészült I. Ferenc József névű nagy termes szalongőzősön vettek részt. A hajó az Orsova alatt, a szerb parton két kőgát közé épített 1800 méter hosszú, Vaskapu-csatorna bejáratánál keresztbefejezett láncot a magyar, szerb s román útegek ünnepi ágyudörgései között átszakították s ezzel a megnyitás szimbolikusan megtörtént. A csatorna alsó végén a hajóra visszafordulva, I. Ferenc József parancsára onnan felhajóztak egészen a híres Kazán-szoros alsó bejáratáig s onnan tértek vissza Orsovára. A mintegy három óra hosszát tartott hajót során az I. Ferenc József gőzösn nagy udvari gálaebéd volt a vendéguralkodók, a résztvevő kormányok és a diplomáciai kar tagjai részvételével. A gálaebéd után tartott cercle alkalmával I. Ferenc József többek előtt hangoztatta, hogy a Vaskapu-szabályozás sikeres végrehajtásával a magyar mérnökök az egész világ figyelmére méltó kiváló munkát végeztek. A berlini kongresszus említett határozata értelmében a Vaskapu-szabályozási munkák költségei ellenében Magyarország részéről a Vaskapun átvonuló személy- és áruszállítóhajók után szedhető illetéket az impérium változás óta a Nemzetközi Dunabizottság szedi be s annak feladatává vált a szabályozott folyamszakaszok kezelése és további fenntartása is.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK Bolíviában: Egész évre 800, félévre 400
 negyedévre 250, egy hónapra 70 lej.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.
 Csakias válaszlevegelyes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Elénk erős északi szél. Eső, havasodás. A hőmérséklet nem változik lényegesen. Nyugaton fagyveszély.

FAGY VOLT SATU-MAREN. Saját tud. Hétfőre virradóra fagy volt a környéken, mely különösen a konyhakertekben okozott jelentős károkat. Hajnalban két fok hideget mértek.

Nagy havazás Magyarországon. Gyöngyösről jelentik: Szerdán erős havazás volt a Mátrában és Gyöngyös vidékén. A Mátra magasabb fekvésű helyeit 35 centiméteres hó fedte. A szüreti munkálatok megakadtak.

Zürichi zárlat. Párizs 20.29, London 21.24 fél, Newyork 434.25, Brüsszel 73.15, Milánó 22.90, Madrid —, Amszterdam 231, Berlin 174, Bécs — schilling 69.50, Szófia —, Prága —, Varsó 81.50, Belgrad 10.00, Budapest —, Bucuresti 325.

Ciuc megyében ezidőig egyetlen községben rendelték el közigazgatási választásokat. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Amint ismeretes, az új közigazgatási törvény kihirdetése után három hónapra mindazon községekben meg kellett volna tartani a községi választásokat, amelyekben időközi bizottságok intézik az ügyeket. Országában szünek több megyéjéből értesültünk, hogy sok helyen ki is tüzték a városi és községi választásokat és a szavazáshoz szükséges igazolványokat már ki is adták. Ezzel szemben Ciuc megyében csupán csak Tusnad községben rendelték el a községi választásokat november 8-ára.

Elmérgesedett a helyzet Fey őrnagy és Starhemberg herceg között. Bécsből jelentik: Az Evening Standard szerdán este azt a hírt közölte, hogy Fey őrnagy párbajra hívta ki Starhemberg herceget. Az újságírók e tárgyban kérdést intéztek Feyhez, aki nem erősítette meg, de nem is cáfolta a hírt. — Csak annyit mondhatok, — mondotta, — hogy megírtam azokat a lépéseket, amelyeket meg kellett tennem. Más hírforrás szerint már párbajbíróági eljárás kezdődött. Valószínűnek tartják, hogy a párbajbíróági eljárás elkerülhetővé teszi a párbaj lefolyását.

Repülőszerelességi ügy érte Cott francia légügyi minisztert. Párizsból jelentik: A Paris Soir jelentése szerint Cott légügyi minisztert majdnem végzetessé válható repülőgépbaleset érte a vilacoublay-i repülőtéren. Cott maga ült a volánnál és lezállni készülve — már majdnem a föld felett — szélroham kapta el a gépet és oly erővel vágta a földhöz, hogy a gördülőszerkezet tengelye eltörtött. A francia légügyi miniszternek azonban nem történt komolyabb baja.

A CLUJI MAGYAR NŐKHÖZ gr. Bethlen Jyörgyné, dr. Mikó Lőrincné, br. Huszár Pálné és br. Mannsberg Margit felhívást intéztek, hogy jelentkezzenek közigazgatási választásra szóló igazolványukért. Az igazolványokat még október 8—9—10—13 napokon osztják a cluj-i igazságügyi palotában. Kéri a női választókat, hogy személyazonosságát vagy régi választói igazolványukat vigyék magukkal.

Országos amatőr fényképiállítás Aradon. A Societatea de Gimnastica din Arad 1879. turista osztálya október 18-án, vasárnap délelőtt ünnepeles külsőségek között nyitja meg országos amatőr fényképiállítását. A nevezési határpont október 13-án estig meghosszabbították.

A vörheny miatt ismét bezárták Satu-Maren egy iskolát. Saját tud. A főorvosi hivatal által nyilvántartott, bejelentett vörhenybetegség száma szerdán harminchatra emelkedett, ami a járvány további terjedését bizonyítja. Szerdán dr. Bolchis György városi fiziológus intézkedésére öt napra bezárják az állami leánygimnáziumot. A kisdudóvoká eddig meg se nyitották s már két iskolát zártak be a veszélyes és egyre terjedő járvány miatt.

Halálozás. Boros Jenő, az I. C. Duca-i unitárius kollégium igazgatója a cluj-i klinikán 42 éves korában meghalt. A fiatal igazgatónak agydagánata volt, amelyet kedden operáltak a cluj-i klinikán, de a műtét már nem segíthetett, szerdára meghalt. Az elhunyt igazgató dr. Boros György unitárius püspöknek unokaöccse volt. A halottat hazaszállították I. C. Ducára s ott helyezték örök nyugalomra. Halálával a gimnáziumnak csak három rendes tanára maradt.

A kínai kommunista vezér kiábrándult a szovjetből. Sanghájából jelentik: 437 befolyásos kínai kommunista vezér szótában bűnbánóan beismeri, hogy bolszevista igazgatók félrevezették őket és ezért kilépnek a kommunista pártból. Azzal csábították bennünket a kommunista pártba, mondja a nyilatkozat, hogy ezzel a nemzeti önvédelmi harcát szolgáljuk az idegen ellenséggel szemben. Kiderült azonban, hogy a kommunista párt igazi célja az osztályharc szítása és a szovjetkormányzás bevezetése. Ezért feleséges sajnálkozásunkat fejezzük ki kommunista multunk miatt.

A kékingesek összeverték egy orvost, mert a Nemzeti Parasztpárt tagja volt. Bucuresti. Saját tud. Radauti okirályságbeli város közelében ötven kékinges nemzeti keresztény párti fiatal ember feltartóztatta Ion Corcioveni, ottani kórházi főorvos gépkocsiját az országúton, ahol az orvos feleségével és négyéves gyermekével sétakocsizásra ment. Az orvos kiszállt az autóból és a közelben álló csendőr védelmét kérte, de a kékingesek ekkor nekiestek és összeverték. Mikor felesége kétségbeesetten segítségére sietett, ő is kapott az ütlegekből. Mire a csendőrség nagyobb erővel közeléphegetett volna, a kékingesek eltűntek. A támadás oka az, hogy Corcioveni orvos a Nemzeti Parasztpárt tevékeny tagja városában.

Meglopta fogolytársát. Oradeán szerdán a rendőrségen Rozenberger Salamon jelentette, hogy lakásából eltűnt a télikabátja s 1600 lei készpénze. Cheovari detektív még aznap elfogta a tettest Faragó Mária oradeai illetőségű leányt, aki a lopott pénzt már elköltötte. Lezárták éjszákára a leányt s vele együtt ott volt a zárkában Buzu Mihályné magyarországi asszony két éves kisgyermekével, akit a magyar hatóságok átadtak a határon, mert nem volt rendezve állampolgárságuk. Faragó Mária észrevette, hogy az asszonynál pénz van és az éjszaka folyamán kilopott kosarából 1060 lejt. Buzu Mihályné reggel Clujra utazott s nem vette észre, hogy hiányzik a pénzből. Faragó Mária ugyancsak reggel kiballgatásra jelentkezett s kijelentette, hogy ha nem is lopta el Rozenbergertől a pénzt, csak hogy szabadon engedjék, hajlandó 1000 lejt letenni. A pénz eredetére nézve mindenféle hazugsággal próbálkozott, de végre is bevallotta, hogy Buzunól lopta a pénzt a rendőrségi fogdában. Faragó Mária, akinek a bűnyja Clujon szintén fogházban ül, átadták az ügyészségnek.

Svájci repülők katasztrófája. Berlnből jelentik: A német repülők klubjának meghívására hétfőn hat svájci repülőgép Berlin felé elindult. Öt repülőgép meg is érkezett a Lipose közelében levő hallei repülőtérrre és rövid ott tartózkodás után tovább repült Berlin felé. Csak később derült ki, hogy a hatodik gépmadár a weimari kerülethez tartozó Svájc közelében levő Schelz környékén lezuhant. A romok alatt egy holttestet találtak. A gép másik utasáról valószínűnek látszik, hogy még a katasztrófa bekövetkezése előtt kizuhant a repülőgépből. A löbbi gép rendes időben érkezett meg a Berlin közelében levő reingsbergi repülőtérrre.

*** Sorbaállnak a vevők az üzlet bejárata előtt,** ha jó reklám állítja őket sorba! Közledek a karácsony: minden kereskedőnek jó reklámötletek, hatásos kirakatokra van szüksége. — Hogyan kell jól reklámozni? Hatásos kirakatokat építeni? Minderre feletet ad a „REKLAMÉLET” új száma! A jó eladó „természetrájaról”, a helyes szervezetről és számos, a kiskereskedőt elsősorban érdeklő kérdéstről hoz értékes és hasznos cikkeket. Ezenkívül nemzetközi kirakatszemle, számtalan tipp, ötlet és tanács tartkítja az új számot. Szerkesztő: Balogh Sándor. Előfizetési ára egy évre 400 lejt. Kiadóhivatal: Budapest, V. Lincz körút 9. sz.

P. Esser S. J. — Lukácsy I.:
Negyedóra a szószéken III.
 „Szentbeszéd az egyházi év jele sebb ünnepeire.”
 Ara 85 lei és 10 lei portó
 Kapható könyvosztályunknál!

Százhuszezer lei értékű gépalkatrész lopása gyanújával letartóztattak két vasutas. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Névtelen feljelentés érkezett a CFR vezérigazgatóságához, mely szerint a petru-rareși fűtőház raktárából több százezer lei értékű gépalkatrész tűnt el. A feljelentés alapján a vezérigazgató kiszállt a fűtőházhoz és lefolytatta a vizsgálatot. Megállapította, hogy százhuszezer lei értékű gépalkatrész hiányzik. A lopás gyanúja Orok István és Bicsak Sándor vasúti műhelymunkásokra terelődött, akiket a csendőrség letartóztatott és az ügyészségnek adott át. A két letartóztatott álhatalosan tagadja a lopásban való részességét.

Teljesen leégett egy kínai város. Nankingből jelentik: It-Sham város teljesen tűzvész áldozata lett. Egyetlen háza sem maradt épen. Az elemi csapás során sok ember vesztette életét.

HALÁLRA ÍTÉLTEK BÉCSBEN EGY ZONGORAGYÁROSNÉT, AKI VÁLOGATOTT KINZÁSSAL MEGÖLTE CSELEDJÉT. Bécsből jelentik: A bécsi esküdtbíróóság kétheti tárgyalás után szerdán hirdette ítéletet Luhrner Ödön zongoragyáros és felesége felett. Az volt a vád, hogy cselédjüket halálra kínozták. Középkori rémgregényekben olvashatók hasonló kegyetlenségek, amikkel a fiatal, szerencsétlen cselédet az asszony elpusztította. A férj mindenről tudott, de ő is a felesége hatása alatt állott és sokszor eszköze volt annak. A szegény leányt az asszony forróvassal sütötte a nyelvét, éhezlette, pincébe zárva kínoztta, rágalmazta, míg ő maga förtelmes életet élt. A bíróság Luhrnert kötél általi halálra, férjét hatévi sulyos börtönre ítélte.

A fatüzelés

Az ősemler egy gyújtott tüzet — tehát úgy végezte életének egyik legfontosabb feladatát, — hogy két fadarabot egymáshoz dörzsölgetett. Azóta a fa elsőrangú szerepet játszik az ember mindennapi életében. Ennek az őrségi tüzelőanyag, amely általánosan elterjedt a földön, egyik előnye az, hogy aránylag kevés hamuval ég. Emellett tiszta és higiénikus is ez a tüzelési mód, nem is szólva arról, hogy kellemes hangulatot tud teremteni magasra fellobbanó lángjával és tűzének patogásával.

Nagy előnye a fatüzelésnek az is, hogy igen gazdaságos.

SOK TIZEZER
 meglegedett vevő bizonyítja hogy a
„ZEPHIR“
 kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
 Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
 Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan arjegyzéket.

Ennek a gazdaságosságnak azonban van egy feltétele is, az, hogy a fát különlegesen fatüzeléshez való kályhában tüzeljék el. A hirtelen lobogással égő fa melegét ugyanis nem lehet gazdaságosan kihasználni a szénfűtésre berendezett kályhákban. Viszont a speciálisan fatütesre berendezett kályhák a legelőnyösebb és legkellemesebb eredményt hozzák meg.

Ami a különlegesen fatüzelésre berendezett kályhát a másfajtaúaktól megkülönbözteti, az elsősorban a belső samottszerkezet, amely a füstgázokat zegzugosan vezeti, továbbá a hőhatároló nagy samotttöme, amely a fa égése alatt a meleget alaposan magába szivja s azt, miután a kályhát lezárták, fokozatosan átadja a környezetnek.

A különlegesen fatüzelésű kályhákat arról lehet megismerni, hogy csak egy — légmentesen záródó ajtajuk van. Amíg a fa lángolva ég, addig a kályha ajtaját nyitva tartjuk s csak akkor zárjuk le, amikor a fa izzó parázsra lett. Ekkor a kályha minden melegét a szobának adja át. A parázs estétől reggelig megmarad az ilyen kályhában, úgyhogy újra begyújtani nem is kell. Ime a fatüzelés óriási előnye, amellyel, hogy — mint már mondtuk — gazdaságos, higiénikus, tiszta, füst- és szagmentes. Sok munkát megtakarít az ember az ilyen kályhánál, mert ezt nem kell állandóan tisztogatni. Azokban a kályhákban, amelyek széntüzelésre vannak berendezve, nem célszerű a fával való fűtés.

Két ember életét megmentette a pilóta lélekjelenléte

Baia-Mare. Saját tud. A város határában az úgynevezett Bodó-kut közelében a most épülő határőr-kaszárnya mellett egy pilóta lélekjelenléte megmentette a maga és tisztje életét. A clujai repülőezred egyik vadászgépe Sison Ioan pilóta-őrmeester vezetése mellett le akart szállani a város határában. A gép második utasa Drodonescu hadnagy megfigyelő tiszt volt, de a nagy ködben nem tudtak kellőképpen tájékozódni. Több mint másfélórát keringtek a levegőben, várták, hogy a Guttin felől szél kerekedik, amely továbbítja a sűrű, látásátló ködöt. A levegő kitisztulása

azonban egyre később s a gépből kifogyott a benzín. A pilóta most már kénytelen volt megkísérelni a leszállást. A Bodó-kutnál szerencsésen földet érték, de a siklórepülés a ködbe vesző kaszárnyaépület felé vezetett s a gép egyenesen a falaknak tartott. A pilóta pillanatok alatt belátta, hogy az épületnek rohan, a gép pozdoriájá zuzódik s ők mindketten életüket veszítik. Ezért a gépet hirtelen fordulattal az egyik földcsomónak vezette. Közben letört a gép egyik szárnya is, majd a földcsomóba az orra zuzódott össze, de a két pilóta sértetlen maradt.

*** A száj az evés, ivás, beszéd és lélegzés alatt** állandóan a legintenzívebb érintkezésben áll a külső levegővel. Ezáltal csírák jutnak be a szájüregbe, amelyek a nyálkahártya és a foghús mélyedéseiben zavartalanul kifejlődhetnek, olyannyira, hogy a szájüreg ezáltal a baktériumok telepévé válik. A szájban lévő bomlasztó folyamatnak elejét kell venni éspedig egy hatásos szájápolással, amelynek fertőtlenítő és baktériumölő hatása van. ODOL az ideális szájápolószert, mely fertőtlenítő- és csiraölő erejénél fogva a szájüreg legelrejtettebb sarkába is behatol és megakadályozza az erjedő- és bomlasztó folyamatot. Aki ODOL-t naponta használ, egészségét óvja meg és helyes száj- és fogápolást követ.

A világhírű német ökövívóbajnok, Max Schmelling Brasovban. Brasovból jelentik: Max Schmelling, a volt nehézsúlyú ökövívó világbajnok, aki legutóbb a néger Joe Louissal mérkőzött ismét sikeresen a világbajnoki címért, tegnapi Brasovba érkezett. A Scherg-gyár igazgatójának a meghívására. Max Schmelling az orvosi hegyekben rendezendő medvevadászaton vesz részt.

*** A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül esalódjanak,** mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testzsigort okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglászervei mindennemű saját szag iránt eltompulnak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a káros állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kímélve nem kapható.

Az idegenek ellenőrzésére két szervezet létesítenek. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztériumban és a munkaügyi minisztériumban az új idegenellenőrzési törvényjavaslatot készítették elő. A terv szerint két ellenőrző szervet alakítanak, amelyek közül az egyik bizottságban valamennyi olyan szerv megbízottja vesz részt, akiknek hatáskörébe tartozott az idegenek ellenőrzése, míg a másik szerv tulajdonképpen fellebbzési bizottság lesz, amelynek elnöke Bentoiu belügyi alminiszter. Tagjai pedig Sergiu Dumitru és Alexandrescu munkaügyi minisztériumi vezérigazgató lesznek. Ez a bizottság fogja jóváhagyni az első fórum által kiadott tartózkodási engedélyveket.

„Jobb iskolásfiúnak lenni, mint királynak“. Párizsból jelentik: Ananda Mahidol, Sziám gyermekkirálya a lausannei középiskolában, ahol tanulmányait folytatja, a napokban ülte meg tizenegyedik születésnapját. Az ünnep öröme a gyermekkirály zsepéjét megkésztették: eddig két és fél évéjé frankot kapott, ezennel öt frankot kap. A „civilista“ felemelésének hírére a kis király kijelentette, hogy jobb iskolásfiúnak lenni, mint királynak. Később azonban hozzátette, hogyha majd egyszer trónra lép, VIII. Eduárd király lesz az eszményképe.

Sziklalavina és árvíz előtört egy osztrák hegyvidéki községet. Salzburgból jelentik: A Tauern-hegység tövében fekvő Kaprun helység teljesen elpusztult. Tegnapi este hatalmas zivatar és vihar közben a hegyoldalról nagy sziklák gördültek le és a rohanó, megáradt patak vastag fatörzseket sodort a faluba. Az Im, amely átszeli Kaprun helységet, hamar megáradt, két hidat elsöpört és nagy víztömeg zúdult a községre, amelynek népe futva menekült a magasabb fekvő helyekre. Több házat magával ragadott az árvíz, a villamos áramtelep is felmondta a szolgálatot, úgy hogy mentésről szó sem lehetett. A lakosság legnagyobb része hajléktalan. Salzburgból egy század utászaton ment a pusztulás színhelyére.

Domszkij lengyel szociálista vezért halálra ítélték Oroszországban. Varsóból jelentik: Varsói szociáldemokrata körökben megerősítik azt a hírt, hogy Oroszországban halálra ítélték Domszkijt, a lengyel szociáldemokrata párt szélső balszárnyának vezérét, aki már hosszabb idő óta Oroszországban tartózkodott. Domszkij Kamenszky név alatt több kommunista röpiratot írt és egyidőben szoros kapcsolatban állott Sztalinnal.

Uj adó a — sztrájkalapra. Párizsból jelentik: Az egyre jobban elszaporodó bérmozgalmakkal kapcsolatban a francia munkásszakszervezetek több újítást vezettek be. A lyoni hajózási munkások szakszervezete például elhatározta, hogy a kikötőből távozó minden hajó tartozik a hajómunkások sztrájkalapja javára bizonyos összeget befizetni.

Betörők garázdálkodnak az északi megyékben. Satu-Mare. Saját tud. Ileanda-Mare községben eddig még ismeretlen tettesek feltörték Klein Pál kereskedő üzletét, ahonnan 70 ezer lei értékű készpénzt és 30 ezer lei értékű árut vittek el. A betörők ezután Friedmann Sámuel kereskedő üzletéből 30 ezer lei értékű árut loptak. Miresul-Maren Mutucsán János lakását feltörte Pap János gazdálkodó, aki háromezeröttszáz lei értékű ruhával állott odébb. A csendőrség letartóztatta. Somcuta-Maren ismeretlen tettesek betörést kíséreltek meg Rosenfeld Herman kereskedő üzletébe, de megzavarták őket.

Az iskolaszövetkezetek fejlődése. Az állami iskolákban kötelező az iskolaszövetkezetek létesítése és ezek a szövetkezetek igen szép eredményeket értek el már eddig is. A közoktatásügyi minisztérium nagy figyelemmel kíséri az iskolaszövetkezeti mozgalom fejlődését és felkérte az ellenőrző szövetkezeti központot, gondoskodjék róla, hogy ezek a szövetkezetek a szükséges alapszabályokkal és olvasó könyvekkel el legyenek látva. Az ellenőrző központ az iskolaszövetkezeti mozgalom egységes irányítása végett külön hivatalt fog az iskolaszövetkezetek részére felállítani és elkészített egy alapszabályt, amely jelenleg jóváhagyás alatt áll. Kívánatos volna, ha a népkisebbségi szövetkezeti vezetők is felismernék az iskolaszövetkezeti mozgalom nagy jelentőségét és megkezdnék a propagandát.

*** A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomor** ra egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz 2-3 óra alatt könnyű, lágy béltüriüléshez segít és ezáltal igen sok esetben rendkívül jó hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több nagynevű alapvetője írja műveiben, hogy a Ferenc József vízzel elért kitűnő eredményekről saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Az orvosok ajánlják.

SPORT

Crisana—Unirea-Tricolor Oradea Vasárnap újra teljes forduló a Nemzeti Bajnokságban

A vasárnapi magyar—román mérkőzés miatt egy héttig szüneteltek a román Nemzeti Bajnokság küzdelmei. Október 11-én azonban már ismét teljes fordulót fognak lebonyolítani. Pályára lép mind a 12 csapat.

Részletes műsor a következők:

Oradea: Crisana—Unirea Tricolor. A Crisana otthonában erős ellenfél és valószínűleg elveszi mind a két pontot, a CAO felett győztes Unirea Tricolortól.

București: Juventus—Universitatea. A Juventus gyenge, de az „U“ nem tud idegenben. — A CFR—CAO. A feljavult vasutasok a mérkőzés favoritjai.

Cluj: Victoria—Ripensia. Gyenge formában vannak a clujiak, de meg kell dolgozni a profiknak a győzelemért.

Arad: Gloria—AMTE. A helyi derbi kimenete teljesen nyílt.

Timisoara: Kinizsi—Venus. 1-2 gólos Venus győzelmet várunk, a Kinizsi a meglepetések csapata.

A B) csoportok műsora:

Amint az A) ligában, úgy a B) liga csoportjaiban is vasárnap teljes fordulót bonyolítanak le. Érdekes mérkőzések az említett kivül a nyugati csoportban a Törekvés—Mures Oradeán, a keleti csoportban Jahn—IAR Cernautiban és Franco Romana—Sportul Studentesc Brailaban.

A részletes program:

Nyugati csoport

Craiovaiban Rovine Grivita—Unirea.

Timisoaran CAMT—Victoria.

Baia-Maren Phönix—Vulturii.

Simerian CFR—Soimii.

Oradean Törekvés—Mures.

Petrosaniban Jiul—Olimpia.

Keleti csoport

Cernautiban Jahn—IAR.

Bucurestiben Makkabi—Dragos Voda.

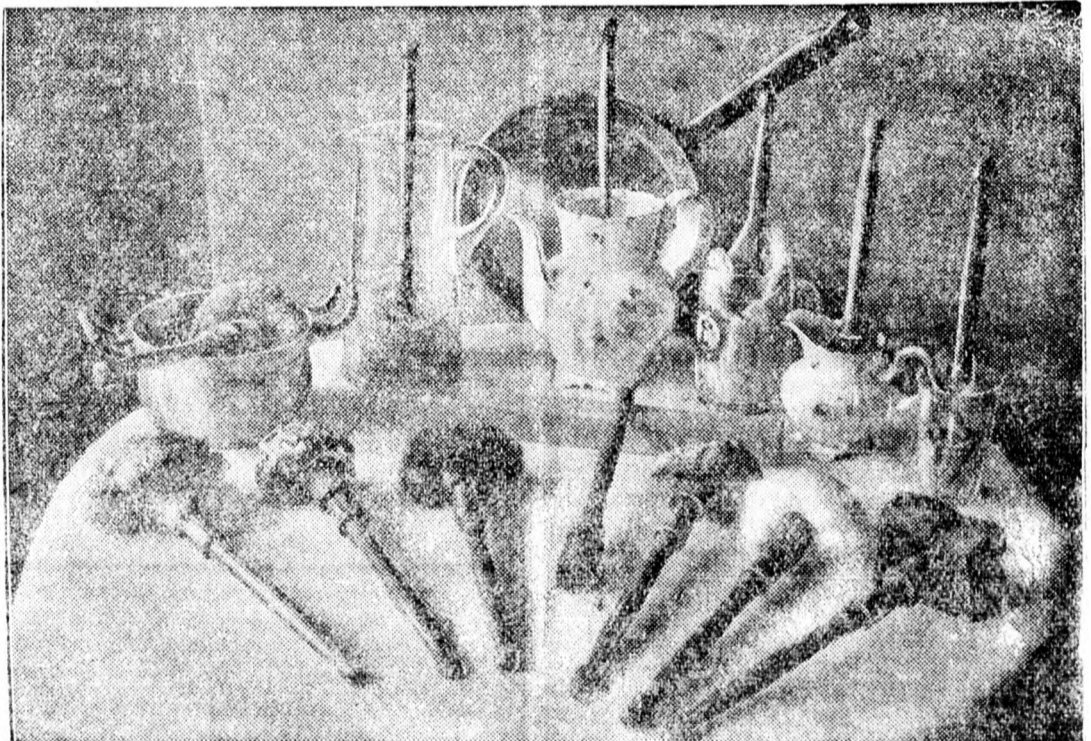
Brailaban DUIG—ACFR.

Brailaban Franco Romana—Sportul Stud

Galati DVA—Textilia.

Chisinauban Sporting—Victoria.

Szabó Miklós ismét világrekordot javított. Budapestről jelentik: Szabó Miklós egyedül futva, hideg, esős időben kedden az 5000 méteres ékkfutás világrekordját 14 perc 39.4 másodperccre javította.

A „háziasszony keze“.

A német háziasszonyok ügyes találmányai a képünkön látható edénytörő szerszámok, amelyeket hulladék rongydarabokból sajátmagunk is elkészíthetünk. Ezek a szerszámok nagy erőmegtakarítást jelentenek a háziasszonyok részére.

AZ OTTHON

Ki ír ma még levelet?

Költözéskor, régi ládák és szekrények rakosgatásakor sokszor megtörténik, hogy egy elfelejtett fiókból régi levélköteg kerül napfényre. Elsárgult papíron finom gondos kézírások... Kék vagy rózsaszín selyemszalaggal átkötött kis csomagok, melyeknek lapjai közt bizonyára néhány préselt virág-egy-egy száradt levél is meglapul, a mult bánatos illatát lehelve. Mai modern rátalálók értelmetlenül csóválják a fejüket az ilyen ósdi holmi megpillantásakor. Honnan is volt a régieknek idejük és kedvük az ilyenfajta írásokhoz?

Köteleteket lehetne írni a mult idők híres levelezőiről, s azok levélváltásairól. Különösen a nők üzték szívesen a távolba való beszélgetésnek ezt a módját és valóságos művészetté fejlesztették azt. Ezekből a gondolat- és érzéskicsérélésekből régi idők és emberek virágzó élete tárul elénk, vagy legbensőségesebb személyes jegyzetekre találunk, melyek még ma is szívünkbe markolnak. Milyen csodálatosak Mária Terézia levelei, melyekből — ha francia nyelven fogalmazta is azokat — egy nagy német nő és anya beszél hozzánk. Milyen szellemesen csevegnek Maintenon és Sevigné hölgyei, s mint alakul ki Wagner Cosima és Klara Schumann gyönyörű leveleiből egy egészen magasszárnyalású zenekorszaknak és művészetnek a képe! Ezzel azonban még felében sincs kimerítve a régi nagy asszonyok híres levelezéseinek száma. Vannak természetesen olyan régi levélváltások, amelyek a legmegértőbb felfogás előtt is igen érzékesen, s így túlzóan és modorosan hatnak. Ezek bizonyos idők modorának megfelelő írások, de általában ezekből is nagy egyéniségek beszélnek melegszíven és szellemesen.

Ma már nem szeretünk leveleket írni. A

nők is többnyire letettek erről a szokásról. Ma telefonon értekeznek egymással az emberek még hosszú távolságokon át is. Barátoknak, ismerősöknek szóló üdvözlőleveleket rádió közvetíti. Rövid értekezéseket koportatnak az frőrepek s a sorok alá odaírja az ember — a nevet. Mentefőtödnék, hogy az írásra nincs időnk, pedig legtöbbször az érzés, a kifejezőképesség hiánya hátráltat. Sokszor halljuk, hogy a mai fiatalok és asszonyvilág öntudatosabb, fegyelmesebb és az érzések nyilvánítása tekintetében tartózkodóbb lett. Nos más téren ez a tartózkodás és fegyelem nem igen észlelhető. A bizonyos, hogy manapság sokkal kevesebb szerelmeslevelet írnak, mint régebben. Hány mai fiatal szívesen vagy fél érzéseiről írásos bizonyítékot adni, amely idővel csak alkalmatlanul tanuskodó emlék lehet.

Es méris jó volna, ha újból több levelet írnánk. Nem frőreppel hivatalos papíron, hanem igazi leveleket szeretők, gondos kézírással. Leveleket azokhoz, akik megérdemlik, hogy idők szenteljünk nekik. Leveleket, amelyekben átörjünk az önzés korlátait, átadjuk magunkat, részvétet és szeretetet osztunk és kérünk. Komolyan intő aggódó szülői levelekre, édes anyák becézésére, szeretők férfiak férfiekre lenne szükség. — befejezésül a régmódi „örökké Tied”-del... Levelekre vágyunk, melyeket sokáig magunknál hordjunk és újból meg újból boldogan olvassunk.

Írjunk hát kedves kortársak, írjunk hát ismét leveleket! Hiszen azokban nemcsak az eseményeket és érzéseinket közöljük azokkal, akiket szeretünk, hanem a levelezés kitűnő eszköze a stílus és egyéniség képzésének is.

Németből fordította

Paál Annus.

Aki ételt, italt adott...

A nyáron egy egyetemi tanár özvegyének asztalához kerültem. Ezüsttől roskadozó, díszes asztal köré gyülekeztünk és mielőtt bárki is helyet foglalt volna, a háziasszony kedves mosollyal számbavette a vendégeket, — aztán keresztet vetett és hangosan elmondta az asztali imát. Mikor leültünk így magyarázta:

— Szegény, bodogult uram szerkesztette ezt az imát, — nem is esne jól az ebéd, ha el nem mondanám!

Es igaza volt. Az egyébként pompás ebéd, ilyen asztali ima után még sokkal jobban esett.

Ez a kis nyári élmény jutott eszembe, mikor elolvastam „A Nap” egyik cikkét, amely a magaslati napfény ellenére is sápadt, vézna gyermekekről szól. Az öt éves kis Jóskáról emlékezik meg a cikk melegsívű és éleslátású írója, — az öt éves Jóskáról, aki hatalmas karaj kenyérral támaszkodik a kis kapuhoz és mégis sápadt az arca, vézna fejletlen az alakja. És rámutat a többi Jóska, Jula, Katica helyzetére, akik azért csenevésznek el, mert rendszertelenül táplálják őket. Vannak olyan betegek, mikor egész napi táplálékuk kenyér vagy puliszka, máskor reggelire a vacsoráról marad kacsapecsenyét eszik, vagy a frissen sült zsíros pánkót. Arról a felnőtteknek sincs sejtelmük sem, hogy milyen ártalmas és nehéz reggel éhgyomorral a kicsi öt éves gépezetbe” a meleg fánk, vagy a zsíros, hideg kacsasült. Ebből a helytelen étkezéstől sajnálnak el a gyermekek, a cikkíró szerint: „Az észszerűtlen táplálkozás lassú folyamattal öli a jövőt”.

Es ennek a nagy veszedelemnek nem a szegénység az oka, hanem a tudatlanság. A cikk szerint: „A tudatlanság szívja el a falusi családok életeterejét a napi háromszori puliszka- vagy kenyér-étlapokban!”

Jó lenne, ha az a gyönyörű falunevélő munka, amelyet a Szociális Testvérek főzőtanfolyamai, vagy a turdai Katolikus Misszió háztartási tanfolyama végez, minél szélesebb rétegekben ébresztenék fel a falusi emberekkel

foglalkozók figyelmét arra, hogy milyen rendkívül fontos kérdésről van szó. Régebben a falusi emberek, ha szegényesen is és takarékosan, de jóízű és tápláló ételeket ettek. A mai korszellem hozza talán magával azt, hogy a munkába siető asszony jó vastagon zsirozott kenyeret nyom a gyermeke kezébe, hogy az elég legyen neki estig. Régebben annyi zsírral, három napon keresztül, az egész családnak főzött az asszony. Jóízű, tápláló ebédeket és vacsorákat. Itt van tehát a hiba. A tudatlanságot fokozza a sietés, rohanás a mai ember életirama! Ma már a falusi emberek sem érnek rá, hogy az asztal körül gyülekezve elmondják közösen az asztali imát és étkezés után nemcsak testileg, hanem lelkileg is megterhesse induljanak munkára. Erre is figyelmeztetni kell lenni. Lényegtelennek látszó kicsi dolog, pedig nagy jelentősége van. A kiskapuhoz támaszkodó zsíros kenyeret ma iszoló Jóskák! Julákat, Katicákat vissza kell vezetni a családi asztal mellé, ahol asztali ima után jóízűen kanalazassák a párolgó rántáslevest, tejet vagy savbét, ételt, amit a falusi szegénység asztalokra helyez. Így majd a csenevész, sápadt gyerekek, felnőttek helyett piros arcu, izmos és jókedvű emberek fogják körülfutni a családi asztalokat. Végül álljon itt Zakariás Flóra már említett cikkének befejező része:

— „Katolikus nagyvölésünk vezető gondolata — Krisztus és a falu. — Hányan mentek onnan haza intelligens falusi úriasszonyok azzal az erős elhatározással, hogy ezentúl dolgozni élni akarnak a falujukért. De hogyan? Most itt az ősz munkakezdet. — az iránvt mutatják az étlapok. Nemcsak egyesületsszervezés, oktatás, nevelés viszi előbbre a falu ügyét, hanem az az intelligens jó gazdaasszony, úriánv vagy leány, aki megtanítja a maga szomszéd-ságát és mindinkább kibővülő szomszéd-ságát az észszerű konyha tudományára. Csendes, színtelen munkának tűnik, akadályok tornyosulnak a népmasszonyok konzervatívizmusa

hegyeiben, de, aki Krisztusért akarja szolgálni a falut, az meg fogja találni az utat-módot reá, hogy lassan, nehezen, de biztosan sorakozzanak fel a falusi családok étlapjára a zöldségfélék, gyümölcs, izletesen, tetszően, hogy leszoríthassák a kenyeret, szalonnát, reggeli fánkot és elővarázsoljanak egy izmosabb, ellenállóbb, munkaképesebb, testileg, lelkileg erősebb nemzedéket.

S ugyanakkor, amikor a falusi asszony izletes, meleg ételt talál, csinos terítéssel vonzóvá teszi otthonát, — minden szónoklatnál eredményesebben küzdöttünk az iszákosság ellen is”.

Hasznos tudnivalók

*

Gombák szárítása. Csak igen jó gombaismerő foglalkozzék vele, mert könnyen keveredhetik mérges gomba a többi közé. A gombász-kirándulásról hazatérva, ha késő van is, legalább annyit tegyünk meg, hogy feldarabolva szétterítjük reggelig. Így az a néhány kukac, amely benne van, szintén nem tehet kárt, csak azt a darabkát eszi ki, amelyikben éppen benne volt. Szárítás előtt nem kell mosni vagy forrázni, mert illatából veszít és soká szárad. Célszerű napon, de szelős helyen kezdeni a szárítást. Este a langyos tűzhely fölé tegyük a deszkakra kiterített gombát. Különösen nyirkosabb gombát nem szabad átmenet nélkül nagy melegre tenni, mert megpálik. Napon és melegített helyen váltogatva a szárítást, a gomba színe és illata megmarad vagy alig csökken. Az üdén szedett gombát szárítás előtt csak akkor kell mosni, ha láthatóan piszkos. Egyébként elegendő megtörölgetni. Napok alatt annyira megszárad, hogy dobozokba, zacskókba rakható. Száraz, szellős helyen tartsuk. Időnként fel kell rázni, sőt nem árt néha ismét kiteríteni a napra. Különösen a csiperke igényli ezt.

*

Fejés után a tejet rögtön le kell hűteni, nehogy a baktériumok elszaporodjanak benne. 10 fokos tajben egy nap alatt ötszörösödése emelkedik a baktériumok száma, míg 21 fokos langyos tejben hétszázötvenszeresére.

*

Ananászpótlék. A zeller, némi kezelés után, nagyszerű ananász ízt és jelleget kap, úgyhogy kitűnően pótolható ezzel az olcsó anyaggal a drága ananász. A szeletekre vágott zellert jól megcukrozzuk és félnapra fértesszük egy lefedett tálnban. Ezután valami könnyebb fehér borral leöntjük és még megcukrozzuk. Minden olyan célra, ahol ananászt használnak, jól beválik az így kezelt zeller. Szirupban el is tehetjük későbbre, ekkor azonban negyedórásig gőzölni kell 75—80 fokon.

*

Sárgult elefántcsont megfehéredik, ha néhány órára frissen oltott mézbe tesszük. Vagy kármeszes vízbe is áztathatjuk. Két liter vízre fél kiló kármeszet kell számítani. Ha a tárgy megfehéredett, a levegőre tesszük száradni.

*

Fonnyadt virág újra felfrissül, ha szárának egyharmad részéig forró vízbe állítjuk. A víz kihűlése után a virág felfrissül. A leforrázott részt levágjuk s a virágot friss vízbe állítjuk.

*

Molykár elkerülése. Legbiztosabb a tiszta és elővigyázatos elrakása a ruharelknek és a szőnyegeknek, amelyeknek lehetőleg külön szekrényt jelöljünk ki az elteendő dolgok számára. A szekrényen ne legyen repedés, erre ügyeljünk, mert így por hatol be. A repedést belülről tömjük el tiszta ronggyal, vagy ragasszuk be papírossal. Mielőtt a szekrénybe raknók a ruhákat, a szekrényt jól ki kell törölni, a ruhákat pedig alaposan kiporolni. Csak ezek után tesszük a naftalint vagy molyport a ruhák közé. Sokan nagyon biznak a naftalinban, pedig elsősorban a tisztántartás és a porolás a fontos. Időnként nézzünk be a szekrénybe és esetleg újra poroljuk. Ezáltal nemcsak a port verjük ki, hanem az esetleg jelenlévő petéket és álcákat is eltávolítjuk, illetve elpusztítjuk. A szőnyeg porolásához ne pálcát, hanem nagy ütőfelületet: porolót használjunk. Ujságpapírba csomagolt holmit, tapasztalás szerint, kevésbé támad meg a moly, ugyezintén a vászonba göngyölés is óv.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan kell az adókivetésnél a kézműves munkások létminimumát biztosítani?

A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben megállapítja, hogy több pénzügyi hatóság nem alkalmazkodik az úgynevezett „szuprakvóta”-adóra vonatkozó előírásokhoz a kézműves munkások fizetéséből (bérből) álló jövedelme tekintetében. A rendelet kifejezetten hangsúlyozza, hogy a törvény célja a tisztajövedelem megadóztatása és ennélfogva a levonások körül különös gondot és pontosossággal kell a pénzügyi szerveknek eljárniuk.

Minden tévedés, vagy helytelen magyarázat elkerülése végett utasításul adja a körrendelet, hogy a kézműves munkások fizetésének „szuprakvóta”-jánál, akár napszámra, óraszámra, akár pedig akkordban dolgoznak a munkások, a tizenöt százalék levonása előtt mindazokat a tételeket levonásba kell venni, amelyeket az adótörvény 46. szakasza megállapít. Ez a szakasz ugyanis az adómentes létminimum megállapítása céljából sorolja fel a levonható tételeket. Ezeket a miniszteri utasítás értelmében a szuprakvótánál is figyelembe kell venni.

A gabonapiac nemzetközi helyzete

A vezető európai tőzsdék többnapos szünete és az aranyvalutájú országok devalvációs intézkedései folytán a gabonapiacokon is mindenütt bizonyosfokú tartózkodás következett be. A helyzet egyelőre nem alakult ki, miután a leértékelés az export és import terén bizonytalanságot teremtett. Amíg a még lebonyolítatlan szállítások rendezése meg nem történik, addig a mezőgazdasági termények forgalma is ugyiszólván teljesen szünetel. Ez az átmeneti állapot azonban nem tarthat húzósabb ideig és legkésőbb egy-két héten belül már mindenesetre tisztá képet alakul ki, mert elsősorban a kenyérmagbehozatalra utalt európai államok rá vannak szorulva az importra.

A gabonafizlet jól tartott irányzatára és a buzáraknak a szállásdíjára mi sem jellemzőbb, hogy a forgalomnak a valutáris intézkedések következtében való szünetelése alatt sem következett lanyhaság a világtőzsdéken és ugyanazok a jegyzések vannak érvényben, mint a devalvációs intézkedéseket közvetlenül megelőző napokban. A külföldi államok közül a legkiválóbb gyártmányú nulláslisztre az

egyetlen vevő Anglia, amely nemcsak, hogy fontban és készpénzben fizet, hanem aránylag meglehetősen kedvező árakat térít.

A nemzetközi gabonapiacokon az utóbbi napokban az argentin és az ausztrálai kedvező terméshírek hatása alatt néhány centes áresés következett be Chicagóban a decemberi buza bushelenként 113 cent, a májusi buza 111 cent, a rozs decemberre és májusra 80 cent. Winnipegben ugyancsak a nyereségbiztosító eladások következtében néhány centtel estek az árak. Az októberi buza 107 cent, a decemberi és májusi 405 cent. Liverpoolban a buza októberre 7/11/4. Rotterdamban a novemberi és januári buza 7/30 hlf. Buenos Ayresben a buza októberre 10/80 pezo. Hamburgban a Hard Atlantic 4/63 hlf.

Itt említjük meg, hogy a gabonakereskedelmi érdekeltségek körében felmerült a terve a Kelet-európai Gabonafőzsde létesítésének. A terv még egészen kezdeti stádiumban van, de a székhelyért már is megindult a versengés a számításhoz vehető országok között.

A közgazdaság apró hírei

(Bucuresti). A földművelésügyi minisztérium előzetes becslése szerint az ország tengeri termése 470 ezer vagont kitevő mennyiség lesz.

(Bucuresti). A kereskedelmi kormány máris foganatosította az árubehozatali kérvények előterjesztésére vonatkozó szigorú rendszabályait, melyek a kijárók ellen irányulnak.

(Budapest). Magyarországon erdővédelmi okokból a legszigorúbb szükség mértékéig korlátozzák a fakitermelést. E tényből szakmai körökben a román tűzifabevétel várható emelkedésére vonnak le következtetést.

(Budapest). Magyarország buzakivitele Olaszországba az abesszin-piac szükségletei folytán lényeges emelkedés előtt áll.

(Bucuresti). Az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek alakulatai közös mozgalmat indítanak a közterhek leszállítására. — abból indulva ki, hogy az adóterhek négy év alatt megkétszereződtek.

Jugoszláviában rendezték a kőszádk adósságait. Belgrádból jelentik: Hivatalosan közzétették a földművesadósság rendezéséről szóló rendeletet. A rendelet általában radikálisabb, mint azt várni lehetett volna. Az ötven hektáron alóliak adósságára vonatkozik a konverzió, de a ház- és birtokközösségben élő tulajdonosoknál száz hektárig érvényes. Ezeknek a birtokosoknak tartozásait ötven százalékban teljesen törli a törvényrendelet, ötven százalékot pedig 15 esztendő alatt egyszázalékos kamatozás mellett kell letörleszteni. Az elengedett adósság felét az állam vállalja magára, a másik felét pedig a bankok. Az állam a maga részét későbbi időpontban kibocsátandó nem kamatozó államkötvényekkel fizeti ki. Az adósságrendezés pénzügyi lebonyolítását egy újonnan megalakítandó privilegizált agrárbankra bízzák. A konverzióknak

politikai céljai vannak, mert a kormány a rendezéssel azt akarta elérni, hogy a közeli községi választásokon ennek jó hatásai következtében a szavazatok többségét elnyerje. A bankok a konverzióval nincsenek megelégedve és ezért a kormány, hogy a betéteseket biztosítsa, kötelezte a bankokat, hogy a földművesadósságból befolyó minden összeget a betétek kifizetésére fordítsanak.

A francia és cseh valuták leértékelése mellett a vagonhiány is rontja a satumarei piacot. Saját tud. A Nemzeti Banktól nyert értesüléseink szerint a francia frank és a csehkorona aláértékelése következtében körülbelül négy millió leles veszteség érte a satumarei piacot. Különösen a csehkorona értékének a leszállítása okozott komoly károkat, mivel az itteni közgazdasági élet fokozottabb kontaktust tart fenn a cseh kereskedelemmel. A francia frank és az olasz lira aláértékelése a dió és a gabonaszállítókat érintette nagyobb mértékben, akik a kötések meg a nyár folyamán, illetve a szankciók felfüggesztése után megcsinálták a ha birtokukban is volt a készlet, a nagy vagonhiány miatt nem szállíthattak. A vagonhiány különben ma egyik legnagyobb sérelme a satumarei piacnak. Sokszor hetekig vannak öt vagy tíz vagon után, ami az üzletek lebonyolítását nehézkessé, vontatottá teszi. A bórarak a valutaingadozás következtében néhány nap alatt harminc százalékkal emelkedtek, ami szintén példa nélkül áll Románia közgazdasági történetében. Cipőszek panaszzalák, hogy a bőr- és talpüzletekben alig akariák kiszolgálni őket, mert az árak további emelkedésére lehet következtetni. A felsőbőr és mellékeik árai szintén emelkednek. Szakkörökben a valutanehezőségek mellett a nagy nyersbőrhiányt is emlegetik, ennek viszont a hűsfovasztás apadásra az oka. Szegény a nép s nem telik húsrá. A borsvárak beszerzéséről a készletet s most alaposan kihasználják a nyersanyag-hiányt. Satu-Maren a Crupon talpot en-gros 170-180 lejért mérik, detilban 200-225 lei kilogrammonként. A fekete valutások között is széles rendeket vágott a csehkorona aláértékelése. A csehkorona zúzforgalomban 6/40 leiről 5-5/20 leire esett.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén, Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5,

BAUDENEON-GERELY:

Elmélkedések az evangéliumról

(Tanácsok, a buzdító és gyakorlati elmélkedések megkönnyítésére.)

Ara 200 lei és 15 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

Apróhirdetések

Lakás

Kiadó

kétszobás alkoves lakás, fürdő- és előszobával, kertes házban, november 1-re. Oradea, Str. Joan Ciordas 38.

Kiadók

uj házban egyszobás, fürdőszobás és 3 szobás lakások. Oradea, Ciocogariu-utca 35-a.

Kiadó

egy háromszobás, összkomfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szám.

Kiadó

egy udvari szoba-konyha, speizos lakás, és szes mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Alkalmazás

Toledó

munkához szépen dolgozó himzónőt keresek. Oradea, Str. Pasteur 13.

Ügyes

masamódlányokat felveszek. Cim a kiadóban.

Jobb mindenes azonnalra fölvetetik. — Oradea, Str. Take Jonescu 41. Kapuval szemben.

Adás-vétel

Eladó

jó karban lévő sötét-kék női télikabát, kisebb alakra. Cim: Oradea, Str. Gheorghe Lazar No. 5. Szabó J.

Jókarban

levő fekete női télikabát eladó. Oradea, Str. Delavrancea 16. szám.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Használt

ebédlő butorok és egy szobakályha eladók. — Oradea, Strada Ciocogariu 30. szám.

PUEA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

A nemzeti csapatok felhívása.

A nemzeti csapatok által felszabadított területeken az alábbi szövegű plakátokat függesztettek ki mindenfelé: „Spanyolok! Valamennyien, akik hisztek Spanyolország feltámasztásában és meg akarjátok azt menteni az orosz gyűlölködéstől és nyomortól, kötelességetek támogatni a csodálatos tejesítményeket végző nemzeti hadsereget. Spanyolok! Eletekkel, pénzetekkel, vagy munkátokkal siessetek Spanyolország megmentésére. Siessetek a Spanyol J. O. N. S. táborába sorakozni a hazáért, kenyéért és az igazságért! Eljen Spanyolország!